

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 3 MEI 1922

No. 331

INHOUD

	Blz.
DE PRIJSVORMING DER BOUWMATERIALEN I door <i>Ir. P. Bakker Schut</i>	399
Medezeggenschap door <i>Mr. L. F. H. Regout</i>	402
Het Staatsbedrijf van de Posten, de Telegrafie en Tele- fonie door <i>Mr. G. H. Dijkmans van Gunst</i>	403
Londensche Correspondentie	405
AANTBEKENINGEN:	
Wereldproductie en prijs van Rubber	406
Organisatie van den buitenlandschen handel van Rusland	408
BOEKAAANKONDIGING:	
Mr. Dr. J. H. R. Sinninghe Damsté: De Wet op de Dividend- en Tantième-belasting, bespr. door <i>Prof.</i> <i>Dr. N. J. Polak</i>	409
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	410
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	411
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	411—418
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruïns*.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnements
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

1 MEI 1922.

De geldmarkt was de afgelopen week in verband
met de maandswisseling vrij stroef. De prolongatie-
noteering liep verder op, zoodat in het midden der
week 5 pCt. genoteerd werd, daarna liep de noteering
iets terug, maar heden werd opnieuw 5 pCt. ge-
noteerd.

Door het geringe aanbod van wissels bleef het par-
ticulier disconto onveranderd op 4% à 4% pCt. Veel
geld was hier echter evenmin beschikbaar, alleen call-
geld was flink aangeboden, daar het vrijkomend geld
algemeen aangehouden werd voor de maandswisseling
en zoo lang „on call” werd aangeboden.

* * *

Bij een terugblik op de wisselmarkt in de afgelo-

pen week valt de onrustige stemming en groote on-
zekerheid op te merken, ten gevolge van de berichten,
die over Genua verspreid werden. Desniettenstaande
was er een levendige handel en hadden groote omzet-
ten plaats. De koersen waren echter over de geheele
linie lager.

LONDEN, 29 APRIL 1922.

Niettegenstaande het naderend einde van de maand
kwam er gedurende de afgelopen week weinig of geen
verandering in de condities ter geldmarkt en het aan-
bod bleef zeer overvloedig.

Daggeld werd ruim aangeboden tegen koersen vari-
eerende van 2½ pCt. tot op 1 pCt. 7-daags leeningen
werden afgesloten tegen 2½ pCt., doch vernieuwingen
vonden tegen 2¼ pCt. plaats.

Op de disconto-markt ging uiterst weinig om en
schaarschte van aangeboden wissels had ten gevolge,
dat de disconto's iets verder afbrokkelden; voor prima
bankaccepten bedroegen zij 27/16—½ pCt. voor alle
looptijden.

DE PRIJSVORMING DER BOUW- MATERIALEN.

I.

Verschenen is het tweede deel van het verslag der
Enquête-commissie naar de toestanden in het bouw-
bedrijf. Het eerste deel was, naar men zich zal her-
inneren, gewijd aan de bouwterreinen en aan de
arbeidsverhoudingen in het bouwbedrijf. ¹⁾ Dit tweede
deel is nagenoeg geheel gewijd aan de prijsvorming
der bouwmaterialen. Slechts een hoofdstuk van plm.
12 bladzijden is gewijd aan den „technisch-economi-
schen opzet van den bouw”; voor het overige houdt
dit 152 blz. tellende boekdeel zich uitsluitend bezig
met de bouwmaterialen.

Hetgeen over den technisch-economischen opzet van
den bouw wordt gezegd, bepaalt zich tot enkele zeer
oppervlakkige opmerkingen; het hoofdstuk over de
bouwmaterialen daarentegen is uitvoerig en gedocu-
menteerd, geeft blijk van grondig en met kennis van
zaken geleid onderzoek en bevat in het bijzonder over
de aaneensluiting in de bouwmaterialen-nijverheid en
handel tal van interessante gegevens.

Het onderstaande geeft een overzicht van de be-
langrijkste feiten en beschouwingen uit dit hoofd-
stuk.

1. Baksteen.

De behoefte aan baksteen voor woningbouw en be-
stratingsmateriaal wordt voor het overgrote deel
gedekt door de binnenlandsche productie. Onder
normale omstandigheden ondervinden de harde sor-
teeringen (straatklinkers, metselklinkers hardgrauw),
behalve in de grensstreken, in het geheel geen con-

¹⁾ [Zie Jaargang 1921, pgn. 634.— Red.]

currentie van buitenlandschen invoer; alleen ten aanzien van de zachtere steen: boerengrauw en rood, dat voor binnenmuren en fundeeringen wordt gebezigd, moet men bij de prijsbepaling rekening houden met de binnenlandsche productie van kalkzandsteen en den buitenlandschen invoer van zachte steen, voornamelijk uit België.

Gedurende het laatste jaar heeft door de abnormale valuta-verhoudingen de buitenlandsche invoer zich in versterkte mate doen gelden; hij is van veel grooter omvang dan vóór den oorlog en treedt ook in de hardere sorteringen op. De invoer van Belgische steen kon in de jaren 1909—1913 gesteld worden op 120 tot 150 miljoen stuks per jaar, terwijl de Duitse invoer slechts 20 à 30 miljoen beliep. In de jaren 1919, 1920 en 1921 echter werd aan Belgische steen ingevoerd respectievelijk 100, 200 en 360 miljoen stuks en aan Duitse steen, welke, althans de laatste maanden, ook in klinkerkwaliteit wordt ingevoerd, respectievelijk 15, 40 en 115 miljoen stuks.

De totale invoer, welke vóór den oorlog rond 145 miljoen beliep, bedroeg dus in 1920 rond 240 en in 1921 rond 475 miljoen stuks.

Het laatste bedrag is circa de helft van de geheele Nederlandsche productie aan waalvoorn; indien de invoer zich in deze grootte eenigen tijd weet te handhaven zal hij zonder twijfel voor de prijsbepaling van grooten invloed worden. De uitvoer van baksteen is vóór en na den oorlog niet van eenige beteekenis.

De verschillende branches der baksteen-industrie (Waalsteen, Rijnsteen, IJsselsteen enz.) doen in normale omstandigheden elkaar geen sterke concurrentie aan, omdat de geaardheid van hun artikel tamelijk uiteenloopt en omdat de vracht voor dit artikel een zeer groote rol speelt. Met name in de provincies Noord- en Zuid-Holland is in verband met de transportmogelijkheid de positie van de Waalsteen volstrekt overwegend.

De aaneensluitingen van de fabrikanten tot onderlinge vaststelling der verkoopprijzen zijn dan ook niet van nationalen aard, maar hebben van oudsher een gewestelijk karakter. Reeds eeuwen geleden hebben zulke gewestelijke vereenigingen bestaan; zij waren echter niet van duurzamen aard; de conventies werden in tijden van slapte doorbroken. Vanaf 1913 deed echter een hechte vorm van aaneensluiting zijn intrede: de centrale verkoopbureaux in den vorm van naamloze vennootschappen, waarvan de aandeelen door de aangesloten fabrikanten worden gehouden. De onderstaande tabel geeft een overzicht van deze kartelvorming:

Tabel I.

Soort van steen	Geschatte jaar-productie over 1921 in mill. stuks	Daarvan geconcentreerd	
		in de	een bedrag van
Waalsteen.....	900	N.V. Handelmaatsch. Waalsteen	372
		N.V. Vlamovenstraat-klinker.....	110
		N.V. Verk.cent. Zwolle	60
Rijnsteen	40	N.V. Rijnsteenhandel..	40
IJsselsteen ..	50	Ver. IJsselst.fabrikant	50
Friesche steen	26	N.V. Friesche Steenhant	18
Groningsche steen	90	N.V. Groningsche Steenhandel	45
		N.V. Oost Groninger steenhandel.....	25
Geldersch-Overijsselsche steen	50	?	—
Noordbrabantsche steen	150	Kring Eindhoven	17
Limburgsche steen	100	N.V. Handel Mij. der Limb. Bakst.fabrikant.	55
Totaal.....	1406	Totaal.....	792

Hoewel de bedoeling dezer verkoop-combinaties is den verkoop geheel te centraliseeren is dit slechts aan

enkele volkomen gelukt. De bezwaren tegen volledige centraliseering zijn vooral groot in die takken, waar het produkt nog niet voldoende genormaliseerd is en men dus, in het belang van een goede afname op het persoonlijk contact tusschen den koper en den individueelen fabrikant blijft prijs stellen.

De bemoeiingen der combinaties beperkten zich in den regel tot het zoeken van afzetgebied en het regelen der prijzen. Stopzetting van oneconomisch werkende fabrieken of aankoop van fabrieken door de N.V. is bij vele combinaties statutair mogelijk, doch is nergens in toepassing gebracht.

De algemeene tendens der combinaties is den tuschenhandel in zijn winsten te beperken en zooveel mogelijk uit te schakelen. Een enkele combinatie — de Friesche steenhandel — heeft met de handelaren een algemeene overeenkomst gesloten, waarbij een bepaalde winstmarge wordt gegarandeerd, op voorwaarde dat zij alleen van de verkoop-combinatie betrekken en niet leveren beneden de door deze vastgestelde prijzen.

De N.V. Vlamovenstraatklinker is de eenige, welke zich ook heeft bezig gehouden met verbetering der bedrijfstechneek en met coöperatieven inkoop van hulpmaterialen; deze heeft ook vastgesteld streng omljnde eischen waaraan de verschillende kwaliteiten moeten voldoen. De andere combinaties trachten zich te bewegen in de richting van vaststellen van standaardkwaliteiten.

De enquête-commissie heeft in details nagegaan den kostprijs van baksteen uit ringovens. In de tabel II hiernaast vindt men een overzicht van verkoopprijs en kostprijs in de jaren 1914—1922.

De voornaamste bestanddeelen van den kostprijs — loon en brandstof — zijn in deze tabel afzonderlijk tot uitdrukking gebracht. De sluitpost (8) omvat in hoofdzaak:

- algemeene onkosten voor reparatie en onderhoud van transportmaterieel, machines, ovens enz., voor paarden en voor mechanisch krachtverbruik;
- de kosten van de klei;
- kosten van assurantie, van verkoop en van administratie;
- rente en afschrijving;
- ondernemersinkomen en winst.

De commissie gaat dan de posten a. t/m d. na en komt daarbij tot de conclusie dat geen dezer tot het drievoudige van 1914 is gestegen — de kosten van de klei b.v. zijn veelal nog dezelfde als in 1914 — zoodat hieruit volgt, dat de post e: ondernemersloon + winst, op de prijsbasis van 1 Jan. 1922 ten minste 3 maal zoo hoog was als vóór den oorlog, maar naar alle waarschijnlijkheid in veel sterker mate is gestegen.

(Bij deze conclusie moet — zegt de commissie — in aanmerking worden genomen, dat het steenbakkersbedrijf op den voet, waarop het vóór den oorlog werd gedreven, over het algemeen een weinig loonend bedrijf was).

2. Dakpannen.

In nog sterker mate dan voor baksteen is men ten aanzien van dakpannen aangewezen op de binnenlandsche productie. In normale omstandigheden is van invoer alleen sprake voor een smalle strook langs de Limburgsche grens; in de laatste maanden wordt tot in het Westen des lands een vrij groote hoeveelheid dakpannen ingevoerd.

Ook in deze branche droegen de prijsvereenkomsten tusschen de fabrikanten een lokaal karakter. In de jaren 1912—1915 werden drie gewestelijke vereenigingen opgericht. Door twee dezer vereenigingen werden verkoopbureaux opgericht in den vorm van Naamlooze Vennootschappen, nl. de N.V. Dakpannenindustrie te 's Gravenhage en het N.V. Handelsbureau der Limburgsche Dakpannenfabrikanten te Venlo.

De drie combinaties sluiten een gezamenlijk contract met de handelaren in bouwmaterialen, waarbij o.a. de voorwaarde wordt gesteld, dat de handel niet

Tabel II.

	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	Per 1 Jan. 1922
Prijzen per 1000 stuks van:									
1 Rood.....	f 8,50	f 8,50	f 9,—	f 11,—af 30,—	f 25,—a,,30,—	f 22,—a,,25,—	f 31,—a,,33,—	f 27,—a,,32,—	f 24,—
2 Miskleurig boerengrauw.....	„ 9,—	„ 9,25	„ 10,—	„ 12,—a,,32,50	„ 27,—a,,32,50	„ 24,—a,,26,50	„ 33,—a,,35,—	„ 30,—a,,34,—	„ 26,—
3 Miskleurig hardgr.....	„ 10,—	„ 10,25	„ 11,—	„ 13,—a,,35,—	„ 29,—a,,35,—	„ 26,—a,,29,—	„ 35,—a,,38,—	„ 32,—a,,37,—	„ 28,50
4 Miskl. klinkers ..	„ 11,—	„ 11,25	„ 12,—	„ 14,—a,,37,50	„ 31,—a,,37,50	„ 28,—a,,31,50	„ 37,—a,,41,—	„ 34,—a,,40,—	„ 30,—
5 Gemiddelde prijs van hardgraauw en boerengrauw....	f 9,50	f 9,75	f 10,50	f 12,50af 33,75	f 28,—af 33,75	f 25,—af 27,75	f 34,—af 36,50	f 31,—af 35,50	f 27,25
6 Loonkosten:									
stookloon.....	f 0,31	f 0,32	f 0,34	f 0,38	f 0,50	f 0,61	f 0,68	f 1,02	f 1,02
overige loonkosten	„ 3,52	„ 3,60	„ 3,85	„ 4,30	„ 5,68	„ 7,45	„ 8,96	„ 9,32	„ 9,32
Totaal....	f 3,83	f 3,92	f 4,19	f 4,68	f 6,18	f 8,06	f 9,64	f 10,34	f 10,34
7 Brandstofkosten per 1000 stuks..	f 1,2	f 1,49	f 2,08	f 3,00	f 6,10	f 6,12	f 7,12	f 3,21	f 2,25
8 Sluitpost.....	„ 4,47	„ 4,34	„ 4,23	f 3,92af 25,17	f 15,72af 21,47	f 10,82af 13,57	f 17,24af 19,74	f 17,54af 21,95	f 14,66
Regel (5 - 6 - 7).									

zal verkoopen beneden de door de combinaties vastgestelde prijzen. Aan handelaren, welke dit contract niet sluiten, wordt niet geleverd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht over welke hoeveelheden pannen de combinaties in de verschillende deelen des lands beschikken.

Tabel III.

	Geschatte jaarproductie in miljoenen stuks	Daarvan aaneengesloten in miljoenen stuks
Friesland.....	12	12
Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland ..	38	32
Limburg.....	25	15
Groningen, Drenthe en Noord-Brabant.....	10	—
	85	59

Derhalve is 70 pCt. der geheele Nederlandsche pannenproductie gesyndiceerd.

Op overeenkomstige wijze als voor baksteen is geschied, heeft de commissie nagegaan de kosten van brandstof, loon, enz. over de laatste jaren en deze vergeleken met de prijsbeweging van het product. Tabel IV geeft daarvan de resultaten weder in overzichtelijken vorm.

Tabel IV.

Jaar	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	Per 1 Febr. 1922
Hollandsche pannen 1e soort....	f 30,—	f 32,—	f 34,—	f 48,—	f 95,—	f 105,—	f 113,—	f 108,—	f 85,—
Hollandsche pannen 2e soort....	„ 28,—	„ 30,—	„ 32,—	„ 46,—	„ 90,—	„ 100,—	„ 108,—	„ 101,50	„ 75,—
Loonkosten.....	f 11,20	f 11,40	f 12,60	f 13,80	f 17,80	f 22,12	f 28,64	f 32,08	f 32,08
Brandstofkosten.....	„ 5,40	„ 6,55	„ 9,95	„ 16,70	„ 24,—	„ 24,—	„ 28,10	„ 12,60	„ 9,—
Sluitpost.....	„ 11,40	„ 12,05	„ 9,45	„ 15,50	„ 48,20	„ 53,88	„ 51,26	„ 56,82	„ 33,92

De sluitpost is dus per 1 Febr. 1922 vergeleken met 1914 gestegen als van 100 op 297, de commissie is van oordeel, dat in dezen sluitpost geen onkosten voorkomen, die in sterkere mate zijn gestegen, terwijl van verscheidene onkosten bekend is, dat zij in geringe mate zijn gestegen. Zij komt dus tot de conclusie, dat de winsten op dakpannen drie maal zoo hoog zijn als vóór den oorlog, maar vermoedelijk nog belangrijk meer bedragen.

3. Kalk.

De kalk, welke voor de bouwwerken wordt gebruikt is in hoofdzaak steenkalk of schelpkalk.

De steenkalk wordt uit België geïmporteerd. De commissie volstaat ten aanzien van dit artikel met

de opmerking, dat hoewel er wel eenige aaneensluiting tusschen de eigenaars der kalkgroeven bestaat, de import toch betrekkelijk vrij is. Er is geen reden, om aan te nemen, dat de prijs van de kluitkalk hooger is dan redelijkerwijze noodzakelijk is.

Anders staat het met de schelpkalk (aan welk artikel om technische redenen veelal de voorkeur wordt gegeven voor mortelbereiding).

De fabrikanten van dit artikel, waarvan de geproduceerde hoeveelheid in 1916 1,64 miljoen HL. bedroeg, zijn sterk aaneengesloten. De eerste aaneensluiting dateert reeds van 1896, in welk jaar de Vereeniging van Schelpkalkfabrikanten werd opgericht. In 1904 kwam de z.g. conventie tot stand, die vrijwel alle schelpkalkbranders in Nederland omvatte. Zij stelde minimum-verkoopprijzen vast, gesanctionneerd door hooge boeten en bepaalde de hoeveelheid, die elke firma mocht produceren. In later jaren brokkelde deze conventie af, zoodat in 1913 tot ontbinding moest worden overgegaan. Tegelijkertijd sloten de Hollandsche schelpkalkfabrikanten zich aaneen door oprichting van de N.V. „Schelpkalk”. In 1918 traden tot deze combinatie ook de provinciale vereenigingen van schelpkalkbranders in Friesland, Drenthe en Overijssel toe, terwijl met een aantal Groningsche fabrikanten kartelovereenkomsten werden aangegaan. Zoo-

doende bedraagt het aantal fabrikanten, dat los van de N.V. „Schelpkalk” staat een 6-tal met slechts 15 pCt. der productie.

De combinatie heeft enkele kleine fabriekjes in eigendom. Zij heeft met de eigenaren van schelpen-zuigers — voor zoover deze schepen niet eigendom van de combinatie zelve zijn — contracten afgesloten, waarbij dezen zich verplichten uitsluitend aan haar te leveren, zoodoende heeft zij zich de uitsluitende beschikking over het grootste gedeelte der grondstof verzekerd.

De N.V. „Schelpkalk” sluit met de Vereeniging van handelaren in bouwmaterialen een collectief contract af. De handelaren verplichten zich uitsluitend van de N.V. „Schelpkalk” te koopen; zij mogen niet leveren

Tabel V.

	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	Per 1 Jan. 1922
Schelpkalk franco voor den wal per HL. in centen	56-63	63	66-100	115-175	175-195	220-205	205	205-175	175
Loonkosten.....	6	6	7	8	9.5	12.5	15	20	20
Brandstofkosten	8.5	10	15.5	26	37.5	37.5	44	20	14
Schelpenkosten per HL. (Strand- schelpen Loosduinen.....)	13	13	20	40	50	30	35	35	35
Sluitpost.....	28.5-36.5	34	23.5-57.5	41-101	78-98	140-125	111	130-100	106

beneden den prijs, die de N.V. „Schelpkalk” vaststelt; zij mogen niet leveren aan andere handelaren. Zelfs kan de N.V. levering aan bepaalde firma's verbieden.

De gevolgen dezer zeer geslaagde aaneensluiting zijn merkbaar uit Tabel V, waarin weder een overzicht van verkoopprijs en verschillende kostprijfactoren is gegeven.

De sluitpost is dus gestegen van 28⁵ tot 106, dus van 100 tot 380. De stijging is dus nog grooter dan bij baksteen en pannen. Het mag waarschijnlijk worden geacht, dat in het algemeen de winsten drie à vier maal zoo hoog zijn als vóór den oorlog, maar vermoedelijk nog belangrijk meer bedragen.

Ir. P. BAKKER SCHUT.

MEDEZEGGENSCHAP.

Ten vervolge op de in ons vorig nummer afgedrukte antwoorden volgt hieronder dat van den heer Mr. L. F. H. Regout.

Ik wil mij niet onttrekken aan het gewaardeerde verzoek van uwe redactie, om mijne meening uiteen te zetten omtrent de kwestie van medezeggenschap.

Het komt mij van belang voor, eerst nauwkeurig vast te leggen, wat ik in mijn volgend betoog onder medezeggenschap versta. Hierbij dient m.i. het onderscheid niet uit het oog te worden verloren tusschen medezeggenschap en overleg.

Medezeggenschap is het verst strekkende begrip en houdt in het uitbrengen van eene medebeslissende stem. Hierbij treden derhalve twee gelijkgerechtigde partijen elkander tegemoet.

Van *overleg* is reeds sprake, wanneer eene der partijen niet meer dan eene adviseerende stem uitbrengt. Hierbij behoeven partijen dus niet gelijkgerechtigd te zijn. Als algemeenen regel zal medezeggenschap met overleg gepaard gaan, maar omgekeerd is er lang niet altijd medezeggenschap in de gevallen, waarbij overleg gepleegd wordt.

Naast de gelijkgerechtigdheid van partijen is de tweede karakteristiek van medezeggenschap hierin gelegen, dat eene beslissing *nog niet* genomen is. Hetzelfde geldt ook voor overleg, in tegenstelling met *overtuigen*, waarvan sprake is, wanneer een besluit bij eene der partijen reeds min of meer vaststaat en deze tracht de wederpartij de noodzakelijkheid of nuttigheid ervan te doen inzien.

Het eigenlijke medezeggenschap dan kan zich bepalen uitsluitend tot het medezeggenschap over loonhoogte, duur en verdeling van den arbeidstijd, aard der werkzaamheden, in het algemeen over de arbeidsvoorwaarden.

Op dit terrein heeft, naar mijne meening, de werknemer in beginsel ongetwijfeld volle medezeggenschap. Want voor wat betreft het aangaan en voortzetten der dienstbetrekking staan werkgever en werknemer uiteraard als volkomen gelijkgerechtigden tegenover elkander. Wanneer de werknemer geen genoegen neemt met de hem voorgeslagen arbeidsvoorwaarden, staat het hem vrij, de dienstbetrekking niet aan te gaan, deze eventueel na den wettelijk of bij overeenkomst gestelden termijn te beëindigen. Het staat den werknemer of zijn vertegenwoordiger eveneens vrij, gunstige voorwaarden te bedingen, zich waarborgen te verschaffen, dat het geaccordeerde loon

gedurende zekeren tijd gehandhaafd blijft, dat hij niet blootstaat aan onvoorzien ontslag buiten eigen schuld enz. M.a.w. hij kan zijne „rechtspositie” zooveel mogelijk versterken. Hierin ligt voor hem de beteekenis van de collectieve contracten, gelijk deze in latere jaren veelvuldig voorkwamen.

Dat in de practijk deze principieele gelijkgerechtigdheid tusschen werkgever en werknemer daarom nog niet gepaard pleegt te gaan met eene gelijkheid in de feitelijke machtsverhouding tusschen beiden, is bekend en spreekt ook welhaast van zelf. Immers een zuiver machtsevenwicht tusschen contracteerende partijen, waar ter wereld ook, zij het tusschen staten of onverschillig welke organisaties of individuen, zal veeleer uitzondering zijn, dan regel.

Het overwicht in de machtsverhouding kan gelegen zijn aan de zijde van den werkgever, maar ook aan de zijde van de georganiseerde werknemers. Ongetwijfeld zien partijen zich daarbij grenzen gesteld door hetgeen *economisch mogelijk* is, zoo al niet aanstonds, dan toch op den duur. Daarnevens blijft het echter zaak, evengoed bij het aangaan van arbeidsovereenkomsten als elders, er voor te waken, dat een machts-overwicht niet leidt tot machtsmisbruik, dat niet het recht van den sterkste geldt, maar dat de verhoudingen beheerscht worden door hogere beginselen van rechtvaardigheid, door redelijkheid, billijkheid of hoe men het noemen wil.

Dit voor wat betreft het medezeggenschap bij de vaststelling der arbeidsvoorwaarden.

Als regel wordt echter, wanneer over het medezeggenschap der arbeiders gesproken wordt, aan nog iets meer gedacht; nl. aan de bedrijfsleiding: de technische en commercieele leiding, hetzij van eene afzonderlijke onderneming, hetzij van een groep van gelijksoortige ondernemingen.

Van een *recht* op medezeggenschap in de bedrijfsleiding, reeds krachtens den aard van de dienstbetrekking tusschen werkgever en werknemer, meen ik, dat in geen deele kan gesproken worden. Vraag kan het m.i. slechts zijn, of een medezeggenschap in de bedrijfsleiding practisch gewenscht, voor het algemeen belang nuttig moet worden geacht.

Deze vraag nu meen ik ontkennend te moeten beantwoorden. Wanneer de socialisten het medezeggenschap in de bedrijfsleiding in hun socialisatieprogram opnemen, is dit niet te verwonderen. Maar ziet, hoe voorzichtig zij in hun hier te lande uitgegeven socialisatierapport met dit medezeggenschap omspringen. En ziet ook, op welke zeer voorzichtige wijze, om er niet anders van te zeggen er buiten onze grenzen uitvoering aan gegeven is, waar de gelegenheid zich daartoe voordeed. Een en ander is naar mijne meening slechts in staat, de overtuiging bij te brengen of te bevestigen dat medezeggenschap in den ruimen zin, d.i. omvattende ook de bedrijfsleiding, behoort tot de onrust en teleurstelling brengende leuzen, waardoor de arbeiders slechts geschaad, niet gediend kunnen worden.

Voorzeker moet in het oog worden gehouden, dat de voorstanders, niet-socialisten van een ruimer medezeggenschap bescheiden plegen te zijn in hunne wenschen, in zoverre, dat zij hierbij slechts het oog hebben op de z.g.n. georganiseerde *bedrijven*, niet op de afzonderlijke ondernemingen.

Ook de heer Smeenk wenscht zich, blijkens zijne

in zoo aangename toon geschreven artikelen in uw weekblad tot dit systeem te beperken, indien ik hem wel begrijp. Maar wordt dit voorbehoud door de groote massa verstaan? Denkt de arbeider aan iets anders, wanneer hij het woord medezeggenschap opvangt, dan aan medezeggenschap in de onderneming, waaraan hij werkt? En voor wat de zaak zelf betreft, wordt door den heer Stork zeer terecht opgemerkt, dat medezeggenschap in eene groep van ondernemingen nog heel wat andere eischen zou stellen aan de werknemers, dan in eene afzonderlijke onderneming, zoodat dan toch vermoedelijk bij deze laatste begonnen zou moeten worden, wil het medezeggenschap althans werkelijk iets beteekenen.

Indien dan ook het medezeggenschap bij de bedrijfsleiding voor de arbeiders meer wil zijn, dan een ledig woord, dan zal hiermede onvermijdelijk gepaard gaan eene ernstige verzwakking van de leiding der afzonderlijke ondernemingen. Dat de leiding niet te zeer in hare bewegingsvrijheid belemmerd, niet versnipperd kan worden, zonder dat haar tevens alle stuwkracht ontnomen wordt, werd reeds anderzijds in uw weekblad uitvoerig betoogd. Ten dien aanzien doen de eischen der practijk zich allerwegen dwingend gelden.

Zelfs waar bij grootere ondernemingen de directie wordt ter zijde gestaan door vaak vrij uitgebreide colleges, Raden van Commissarissen of van Beheer, zal reeds ten gevolge van het grootere aantal de taak der afzonderlijke leden zich goeddeels beperken tot eene controleerende. En terwijl dan ook in zulke gevallen van eene veelhoofdige leiding evenmin sprake is, op straffe van ernstige stagnatie, wordt eene vruchtbare samenwerking in den beperkten vorm, waarin deze plaats heeft, slechts daardoor mogelijk gemaakt, omdat daarbij aanwezig is éénheid van belangen en een sfeer van onderling vertrouwen.

Wat de eenheid van belangen betreft, in het algemeen gesproken, bestaat deze inderdaad evenzeer tusschen werkgever en werknemer. Er zijn echter ook ingrijpende beslissingen, als afschrijvingen, nieuwbouw, enz., waarbij botsing van belangen allerm minst is uitgesloten: de werkgever beoogt uiteraard den blijvenden bloei der onderneming, de werknemer kan zich steeds zonder moeite aan de onderneming onttrekken.

Maar een ernstiger beletsel vormt de afwezigheid van het zoo onmisbare onderlinge vertrouwen. De heer Smeenk meent, dat dit vertrouwen wel komen zal. Hoe is dit echter te verwachten, waar b.v. onder de „medezeggende” werknemers zich toch ook socialistischen zullen bevinden, wier geheele denken beheerscht wordt door den door hun aangehangen klassenstrijd?

Waar dus eenheid van belangen soms en het onderlinge vertrouwen, althans bij eene zekere categorie der werknemers als regel zal ontbreken, meen ik, dat zelfs de beperkte werkzaamheid in Raden van Commissarissen en dgl. zich kwalijk voor medezeggenschap leent en er alle aanleiding zal ontstaan tot lange vruchteloze debatten, in stede van te komen tot nuttige samenwerking.

In het voorafgaande heb ik met opzet de tegenstelling tusschen de zgn. hogere leiding en de inwendige organisatie eener onderneming onvermeld gelaten. Ik meen immers, dat de scheiding tusschen maatregelen, welke wel en welke niet aan de uitsluitende beslissing van den ondernemer onderworpen zijn, moeilijk of niet te trekken is en dat het voor een goeden gang van zaken, den ondernemer vrij moet staan, in te grijpen, ook bij die beslissingen, welke hij als regel aan anderen overlaat.

Men hoort wel de opwerping maken, dat de psyche van den huidige arbeider medezeggenschap vordert, of wel dat de te wachten betere verstandhouding tusschen werkgever en werknemer wellicht zou kunnen opwegen tegen de onvermijdelijke economische nadeelen.

Wat de psyche van den arbeider betreft, hierop werd ook reeds in het socialisatierapport beroep ge-

daan als argument voor socialisatie. Men dient hier met het trekken van bepaalde conclusies al zeer voorzichtig te zijn. Met evenveel recht ware te betoogen, dat de huidige psyche van den arbeider zich veeleer juist tegen ingrijpende nieuwigheden als socialisatie en medezeggenschap verzet. Daarenboven is de arbeiderspsyche zelf allerminst een vast gegeven en mag men de arbeiders toch ook nog wel voor redelijke overtuiging vatbaar achten.

Misschien zou voor een beroep op den algemeenen drang naar medezeggenschap wellicht dan nog meerdere redenen zijn, wanneer het tweede punt, de goede verstandhouding tusschen werkgever en werknemer door het medezeggenschap werkelijk gediend werd en aldus aan vele arbeiders meer tevredenheid en levensvreugde kon worden verschaft. Maar ook ten aanzien van de verwachte wijziging in de onderlinge verstandhouding kan ik niet anders dan sceptisch gestemd zijn, omdat immers bij gebreke van de objectieve factoren, vereischt voor eene vruchtbare samenwerking, de verstandhouding m.i. eerder nog slechter dan beter zou worden.

Eén punt wil ik nog even aanroeren in verband met het medezeggenschap over de arbeidsvoorwaarden. Wanneer deze laatste aan den werknemer toekomt, is het dan niet redelijk en gewenscht, hem „inzage te geven van de boeken”, hem aldus in de gelegenheid stellende, om te beoordeelen, hoe ver hij met zijne looneischen gaan kan?

Hoe verklaarbaar het verlangen van de zijde der arbeiders naar zoo volledig mogelijke gegevens ook zijn moge vooral dan, wanneer de slechte gang van zaken als argument gebezigd wordt voor loonsverlaging, meen ik toch, dat overlegging der boeken als regel niet gewenscht moet worden geacht. En wel voornamelijk om deze reden, dat een boekenonderzoek vermoedelijk de eerste stap zou blijken tot medezeggenschap. Wanneer men zich dus rekenschap geeft van de met waarschijnlijkheid intredende gevolgen van zulk een daad, dient men ter wille van die gevolgen de daad niet te stellen.

Aan het juist genoemde bezwaar zou grootendeels zijn tegemoet te komen, wanneer het boekenonderzoek zich beperkt tot een doorsnee onderzoek, geldend voor het geheele „bedrijf” gelijk o.a. ook door den heer Smeenk wordt voorgestaan. Ofschoon ik mij van de wijze van uitvoering geen heldere voorstelling kan maken en er in elk geval die ondernemingen buiten zouden vallen, welke eene min of meer geïsoleerde positie innemen, kan hierin misschien voor eene „bedrijfsorganisatie” een taak zijn weggelegd. Ik zou echter willen vragen, of de gepubliceerde jaarverslagen van talrijke naamloze vennootschappen reeds nu niet eenigermate gegevens omtrent de doorsnee ondernemerswinst kunnen verschaffen?

Tot slot wil ik opmerken, dat ik mij van harte vereenigen kan met hetgeen de heer Stork gezegd heeft omtrent overleg met de arbeiders waar daartoe gelegenheid bestaat, als zijnde een middel, om het vertrouwen der arbeiders te winnen en de goede verstandhouding en werklust te bevorderen.

L. F. H. REGOUT.

HET STAATSBEDRIJF VAN DE POSTERIJEN, DE TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

De taak van den wetgever.

Alvorens met een beschouwing over bovenstaand onderwerp deze opstellenreeks te sluiten, komt het mij gewenscht voor in enkele woorden de leidende gedachten der vorige opstellen samen te vatten.

Mijn beschouwingen vonden haar uitgangspunt in de meermalen door de Regeering en leden der Staten-Generaal uitgesproken meening omtrent den commerciëlen aard van het dienstvak der P. T. en T. en den geest, waarin het zijn taak heeft te vervullen. Ik meende hierin de aankondiging te zien van een nieuwen

vorm van Staatswerkzaamheid, dien van het bedrijf in economischen zin.¹⁾ Ik achtte dezen vorm van voldoende belang, om, voor het Staatsbedrijf der P.T. en T., te onderzoeken de vraagstukken, die hij bergt; na te sporen de voorwaarden, die in vervulling zullen moeten gaan, wil dat bedrijf aan den hem gestelden eisch van economische gestie kunnen voldoen; te schetsen de plaats, die het in het Staatsorganisme zal moeten innemen. Ik meende den geest, waarin het bedrijf werkzaam zal moeten zijn niet beter te kunnen benaderen, dan door een bespreking van het uit een bedrijfsoogpunt belangrijkste vraagstuk, dat der tarieven.²⁾ Daarbij kwam de tweeledige grondslag aan het licht, waarop alle werkzaamheid van het bedrijf berust, het algemeen belang en het bedrijfsbelang. Een goed beheer van het dienstvak bleek te liggen in het vinden van de juiste verhouding dezer beide belangen. Zoo werd ik genoopt tot behandeling van het vraagstuk der bedrijfsleiding.³⁾ De overweging daarvan leidde tot opstelling van den eisch van een eenhoofdige leiding, gevoerd door den Directeur-Generaal en verbreking van den hiërarchieken band tusschen dezen en den Minister van Waterstaat. De verzorging van het algemeen belang viel, in gevallen waarin het tegenover de belangen van het bedrijf was tekort gekomen, ten deel aan de Kroon of den Minister door middel van een goedkeurings- en vernietigingsrecht. De eisch van zelfstandigheid der bedrijfsleiding bracht mij er toe nog een andere gebondenheid op hare gewenschtheid te onderzoeken, n.l. die aan een bij de wet vastgestelde bedrijfsbegroting.⁴⁾ Ik meende te kunnen aantonen, dat van een bedrijfsstandpunt gezien deze gebondenheid ongewenscht is en ook uit een oogpunt van algemeen belang onder bepaalde voorwaarden zonder bezwaar kan gemist worden.

Zoo kwam ik er toe om voor het Staatsbedrijf de bevoegdheid op te eischen om in vrijheid naar regelen van economisch bedrijfsbeheer de hem ter verzorging toevertrouwde algemeene verkeersbelangen te dienen en aan de uitvoerende macht een remmende bevoegdheid voor te behouden, indien een daad der bedrijfsleiding meer het bedrijf dan de gemeenschap ten goede dreigde te komen.

Bij eenig nadenken zal men evenwel inzien, — reeds in het artikel over de bedrijfsbegroting werd het aangevoerd —, dat met dit alles de behartiging van het algemeen belang niet in alle gevallen is verzekerd, het Staatsbedrijf niet geheel in het Staatsorganisme is ingevoegd. Het algemeen belang kan namelijk behalve een remmend ook een handelend ingrijpen in het bedrijf eischen, n.l. dan, wanneer de leiding uit bedrijfsoverwegingen maatregelen nalaat, die uit een oogpunt van algemeen belang geboden zijn. Pas wanneer de mogelijkheid is geschapen om het bedrijf bij nalatigheid tot zulke maatregelen te nopen, d.w.z. niet alleen tot een nalaten, maar ook tot een handelen te dwingen, kan men zeggen, dat de nieuwe vorm van Staatswerkzaamheid, die van het bedrijf in economischen zin, zijn plaats in het Staatsgeheel heeft gevonden.

Deze dwingende bevoegdheid komt toe aan den wetgever. Of is het wellicht eenvoudiger, dat de Kroon of de Minister een bevelsrecht ten aanzien der bedrijfsleiding behoudt? Neen; de nieuwe vorm van Staatswerkzaamheid zal zich alleen dan ten volle kunnen ontwikkelen, wanneer de wetgever zelf de grondslagen dier werkzaamheid legt en de opperste leiding geeft. Haar eigen bijzonder karakter geeft haar daarop recht. Kent men aan Kroon of Minister een bevelsrecht over het Staatsbedrijf toe, dan brengt men het in de machtssfeer van een Staatsorgaan, welks werkzaamheid door geheel verschillende beginselen

wordt beheerscht en scheidt men een afhankelijkheid, die van geen anderen dan hiërarchieken aard kan zijn. Een dergelijke afhankelijkheid bleek ongewenscht.

Wat houdt nu de taak des wetgevers ten aanzien van het Staatsbedrijf in?¹⁾ Natuurlijk allereerst de instelling van het bedrijf, het scheppen van zijne organen, het afbakenen hunner bevoegdheden, en het vaststellen van de verhouding tusschen het bedrijf en andere organen. Naast deze algemeen organiserende werkzaamheid, omvat de taak des wetgevers het volgende:

I. Het instellen en in groote trekken organiseren van de verschillende door het bedrijf te bewijzen diensten en het opstellen van hoofdbeginselen van exploitatie.

Omstreeks het midden der vorige eeuw is met de uitbreiding van de Staatstaak allengs, zoowel hier te lande als elders, krachtiger geworden de overtuiging, dat de werkzaamheid van den Staat ook buiten het gebied van rechtspraak en uitvoering in engeren zin, op wettelijken grondslag moet steunen. Aan deze overtuiging dankt ons tegenwoordige administratieve recht in zijne bonte verscheidenheid zijn ontstaan. Ze geldt ten volle ook voor het gebied der P. T. en T., is daarop, gedeeltelijk reeds vroeg, tot uiting gekomen. De eerste wet op de brievenposterij is van 12 April 1850 S. 15; de dienst der postpakketten is geregeld in de wet van 21 Juni 1881 S. 70; die der telegrafie voor het eerst in de wet van 7 Maart 1852 S. 48; die der telefonie voor het eerst (samen met de telegrafie) in de wet van 11 Januari 1904 S. 7 (Telegraaf- en Telefoonwet). Al deze wetten zijn in den loop der jaren gedeeltelijk door nieuwe vervangen, gedeeltelijk herhaaldelijk gewijzigd.²⁾ Dat bij de instelling van nieuwe diensten het principe van den wettelijken grondslag nog steeds onverzwakt geldt, bewijst de aanvulling van de wet van 15 April 1891 S. 87 bij de wet van 29 Juli 1916 S. 342, ter instelling van den postchèque- en girodienst.

II. Bemoeienis met de tariefbepaling. Deze bemoeienis kan drieërlei zijn. De wetgever kan de tarieven zelf vaststellen; hij kan maxima vaststellen en aan de bedrijfsleiding de tarifiering met inachtneming van deze maxima overlaten; hij kan ten slotte de tariefbepaling geheel aan de bedrijfsleiding overlaten. Van alle drie vormen zijn op het gebied der P. T. en T. voorbeelden aan te wijzen (met dien verstande, dat niet de bedrijfsleiding, doch de Kroon de opdracht ontvangt). Vóór de laatste wijziging in 1920 regelde de Postwet zelve de posttarieven. Bij die wijziging verliet men dit stelsel en stelde maxima, niet zonder verzet van deze zijde der Tweede Kamer. Dit verzet vond zelfs uitdrukking in een amendement Teenstra, strekkende tot behoud van het oude stelsel.³⁾

Het stelsel der maxima is verder sinds 1919 aangevaard in de Postpakketwet. Het stelsel van algeheele vrijheid geldt voor de tarieven van telegraaf, telefoon en postchèque- en girodienst. Ik meen, dat voor het eerste stelsel weinig of niets is te zeggen; voor het gebied der P. T. en T. is het dan ook terecht verlaten. Het wetgevende orgaan is krachtens zijne samenstelling niet geëigend tot het oplossen van een economisch vraagstuk als dat der tariefbepaling; de

¹⁾ In het volgende wordt natuurlijk niet een beeld gegeven van de bemoeienis, die de wetgever krachtens zijne plaats in ons staatsbestel ten aanzien der P. T. en T. daadwerkelijk kan hebben, immers deze is nagenoeg onbeperkt; de wetgever beslist zelf welke belangen hij zich zal aantrekken. Ik bedoel niet anders, dan te omschrijven, wat naar den aard der zaak tot de taak van den wetgever op dit gebied heeft te behooren.

²⁾ Een goed overzicht, hoewel reeds thans niet meer geheel volledig, geeft de handleiding voor het Nederlandsche Administratieve Recht, bewerkt voor Oppenheim, 1919, blz. 179—180.

³⁾ Zie Bijlagen 2e Kamer 1920/21, 127, No. 7 en Handelingen 2e Kamer 1920/21, blz. 889 e.v.

¹⁾ Zie No. 253 van dit blad, blz. 956 en 957.

²⁾ Zie No. 278 van dit blad, blz. 366 tot 368.

³⁾ Zie No. 289 van dit blad, blz. 598 en 599.

⁴⁾ Zie No. 314 van dit blad, blz. 7 tot 9.

wetgevingsprocedure is te langzaam om te kunnen dienen voor het vaststellen van een tarief, dat zich aan soms plotseling veranderende economische omstandigheden moet aanpassen. In het tweede stelsel kunnen algemeen belang en bedrijfsbelang beide tot hun recht komen, indien slechts de wetgever bij het stellen der maxima van voldoende vertrouwen in de bedrijfsleiding blijkt geeft. In het derde stelsel schuilt het gevaar voor eenzijdige behartiging van het bedrijfsbelang, al kan natuurlijk een koninklijk of ministerieel goedkeurings- of vernietigingsrecht hier tegen waken. Evenwel moet ik erkennen, dat ook dit stelsel van tariefsbepaling in de praktijk uitstekend heeft voldaan.

III. De zorg voor het algemeen belang, in de gevallen, waarin dit belang een handelen van de bedrijfsleiding eischt. Het bedrijf verricht uiteraard duizenderlei handelingen, zooals den aanleg van werken, het organiseeren van dienstonderdeelen, het behartigen van gebruikersbelangen in allerlei vormen, die niet onder algemeene regelen zijn te vatten noch daarvan rechtstreeks een uitvloeisel zijn. Een aansporing tot het verrichten van dergelijke handelingen in het belang van het bedrijf mag, wanneer het economische motief, dat in zijn wezen activiteit is, de bedrijfsleiding bezielt, overbodig heeten. Mocht dit ooit niet het geval zijn, dan dient daartegen niet met wetgevende maatregelen, maar door reorganisatie der leiding te worden opgetreden. De evenbedeelde handelingen kunnen evenwel uit een oogpunt van algemeen belang noodzakelijk zijn. Dan werkt het economisch motief niet, maar moet de bedrijfsleiding geleid worden door haar inzicht in wat dat belang eischt en den wil dat te dienen. Mochten deze in een gegeven geval ontbreken, dan is het de taak van den wetgever, dat belang tot gelding te brengen. Daartoe zou een regeling denkbaar zijn als de Grondwet in art. 144, 4e lid ten aanzien der Gemeenten inhoudt; de wetgever zou in elk bijzonder geval zelf voorzieningen moeten treffen, die dan door den Minister zouden moeten worden toegepast. Een dergelijke regeling verdient hier echter door hare noodzakelijke stroefheid geen aanbeveling; ze zou bovendien alleen in gevallen van grove verwaarloozing van het algemeen belang aanwending kunnen vinden.

Er moet kunnen worden ingegrepen telkens, wanneer de bedrijfsleiding ook in minder belangrijke aangelegenheden nalatig mocht blijven in hetgeen het algemeen belang van haar verlangt. Dit zou als volgt kunnen geschieden: in de bovenbedoelde organieke wet voor het staatsbedrijf der P. T. en T. zou moeten worden voorzien een scherp omschreven recht van de Kroon of den verantwoordelijken Minister om aan de bedrijfsleiding die handelingen te bevelen, die het algemeen belang eischt, onder gehoudeheid van deze bevelen onmiddellijk kennis te geven aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, die daarover den Minister ter verantwoording kan roepen; niet een bevelsrecht derhalve, dat gegrond is in hiërarchieke verhoudingen, maar een wettelijke bevelsplicht onder directe controle der Volksvertegenwoordiging. Zoo vindt ook het vraagstuk, dat ik aan het slot van mijn vorig opstel aanroerde, zijne oplossing. De wetgever moet niet het bedrijf in het algemeen belang tot een maatregel dwingen, door de financieele gevolgen daarvan in een wettelijke begrooting op te nemen; hij moet dien maatregel zelf, zij het dan ook door middel van een naar zijn aard daartoe geschikt orgaan, gebieden.

Met deze wetsbepaling is de kring der wettelijke voorzieningen om het Staatsbedrijf der P. T. en T. gesloten, is dat Staatsbedrijf in het geheel van den Staat opgenomen als een nieuwe vorm van Staatswerkzaamheid, die, economisch zelfgenoegzaam en wellicht winstgevend, de aan haar toevertrouwde belangen zaakkundig en onbaatzuchtig dient.

Mr. G. H. DIJKMANS VAN GUNST.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De Reparatie-politiek; verlaging der belastingen; de moeilijkheden in de machine-industrie; het onderwijs op de nieuwe begrooting; het sluitingsuur van de beurs en de banken; het bevorderen van emigratie naar de koloniën.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 29 April 1922:

This has not been a cheerful week for those who have been seeing the world through coloured spectacles. That the City is uneasy as to possible developments in the near future can be judged from the temporary check in the upward movement in the stocks, and in the co-relative decline in the franc exchanges. The Prime Minister's sombre statement at Genoa was given much publicity, and was no doubt in part responsible for sales. But there is an increasing disposition among serious persons to think that the real testing time has now come. For the last few years the Reparations Policy has been one of pursuing illusions: the moment has now arrived when realities have to be faced. If the Government have a policy to meet the exigencies of May 31, they have at any rate not yet stated it. The last official scheme put forward by the British Government was that of Sir Robert Horne, and that, as I have previously explained, lacks, equally with the schemes of the past, the element of reasonableness in present circumstances. Since the British representatives on the Reparations Commission are presumably responsible for the terms of the last note to Germany equally with the delegates of the other nations, and since the occasion for French intervention, when it comes, will be the failure of Germany to accept the terms of this note, it will be seen that the British Government is not in a very strong tactical position. Moreover, there are not wanting voices which argue that in the short run crushing German expansion is a British interest, that therefore though we ought not to expand our military commitments in Germany, there is no reason why we should interfere with the French. The Labour Party and the Liberals will no doubt fight for moderation, but, as I have frequently stated, the deplorable weakness of the intelligence service of the Labour Party, and its lack of trained speakers in the House of Commons, hamper it very much. Not that the Liberal Opposition is in a very much better position.

Under these circumstances, the outlook is very uncertain. The policy of the Government will be determined by what it thinks the „man in the street” wants. But what he wants is very simple. He wants to see taxes reduced. Now the simplest way of fighting the Government is to say that unless France is given a free hand to do what she likes with Germany, we shall have to pay the taxes that Germany would otherwise have to pay. Only this week a speech of this sort was made at the meeting of the Income Tax-payers' Society presided over by Lord Inchcape. The Germans, the meeting were told, paid £62 millions a year against our £1000 millions, an intolerable position. If fairy tales of this sort can be seriously spread, there is all too much danger that the Government will be stampeded into agreeing on forcible measures being applied.

But, broadly speaking, public opinion on the international position does not exist as an organised thing at all. Nothing has been more surprising than the relative flatness of the interest taken in the Premier's speech. The City and the speculative public necessarily took notice of it: the press has devoted much space to it, but the ordinary man has other things to think about. The absence of any real interest is a serious matter: and your readers should not imagine that the measure of attention given to these problems in the press is at the moment any indication

of the real hold of these problems on the public.

The matter of more or less real concern to the British Public at the moment is the prospect that next week Sir Robert Horne will announce a reduction of taxation. The Northcliffe Press has been organising a stunt on the subject: petitions to the House of Commons, which will after the event be represented as the real cause of reductions which every one knows the Government are only too anxious to grant in any case in order to increase its waning popularity. That the income tax will be cut down by two shillings, and the Corporations Profits Tax abolished altogether, which represents the modest demand of the Federation of British Industries, can be dismissed as perfectly hopeless at the moment. The income tax will almost certainly come down by a shilling, which represents for the majority of taxpayers a real reduction of sixpence, since the greater part of the existing payers do not have incomes on which more than three shillings is collected. In order to appease the working classes, there will have to be some reduction in the indirect taxes. Rumour has it that the sugar duties will come down by a penny per pound, and the tea duty by a similar amount. This rumour has already produced much dissatisfaction. The big tea firms say that they cannot pass on the benefit of so small a reduction to the public, that the price of tea cannot be cut by so small an amount, and that therefore this cut would represent a dead loss to the Exchequer, forgetting, of course, that their profits would in that case increase by at least a penny a pound, which would benefit the Exchequer indirectly. On the other hand, the proprietors of cinemas are running an agitation to reduce the tax upon entertainments. It is already certain that whatever the Chancellor does, he is not likely to satisfy the various interests who are busily engaged in proving that in reducing taxation in those matters which interest them, the general public must also gain.

The engineering dispute still drags on, but the Government have now decided that an inquiry into the circumstances of the dispute must be held, and the first formal meeting of the members of the Court has already taken place. There has been a fight on the subject of whether the sittings of the Court shall be public, the employers resisting the demand for publicity. It is almost certain that the Press, at any rate, will be allowed admittance to the hearings. The unions have tried hard to get the employers to rescind the lock out during the sitting of the Court, but they have refused. On the contrary, they have heaped insult on injury by offering from next week to open their works to those members of the unions who are prepared to go back on the terms the employers propose. Thus the Court of Inquiry will meet at a time when the temper of both sides is high, and even in Labour Circles not much hope of the outcome of the inquiry is expressed. Fortunately, the two sides in the wages dispute in the cotton industry have come to an agreement. The tone of the press in dealing with the engineering dispute is getting firmer, the opinion being now fairly general, that the employers are abusing their power.

With the Budget statement awaited next week, of course the interest in economy is awaking again. This week the education estimates for the year have been discussed. The Position of the Minister of Education, whose real belief in the virtues of education is not denied even by those who think that his moral position is extremely weak, is a difficult one. He had to induce the anti-Wasters to believe that he was effecting real economies, and at the same time had to conciliate those who thought that he was weakening the educational system. Discussion largely turned on one of the proposed economies, the transference of the duty of supplying necessitous children from the Educational Authorities

to other bodies, thus effecting a saving of some £700,000. This was rightly denounced as a piece of meanness at the expense of the children, for it was suggested that the Poor Law Authorities, if nothing else were available, would carry on the work.

The agitation against the granting of carry-over facilities on the Stock-Exchange without the deposit of margins continues, and a petition, signed, it is understood, by many of the most important firms, has been presented to the authorities of the Exchange. At the same time, a minor campaign has been in progress for the lengthening of the hours during which banks shall be kept open. In the London district these hours are at present 9—3 on weekdays, and 9—12 on Saturdays. The forward element on the Stock Exchange, which desired an opening of the Exchange on Saturdays, have been pressing for an extension of these hours by one on all the days of the week. It is now announced that a compromise has been arrived at between the Banks and the spokesmen of extension. On all the days except Saturday, the hour of closing is to be 3.30, but the Saturday hour is to remain unchanged. The organisation representing the bank officials had taken an active part in opposing any change from the present position, but the official reason put forward for not granting the full extension asked for is the fact that the banks are still working with largely half trained staffs, and the difficulties of getting off letters to the post in view of the present absence of facilities.

The House of Commons has been discussing the permanent arrangements for the encouragement of emigration within the Empire. On Wednesday the second reading of the Empire Settlement Bill was taken, the terms of which are based on the experiences gained with the settlement of ex-service men and their families after the War. The Bill contemplates an expenditure by the British Government of some £1½ millions in the current year, but the normal expenditure will be £3 millions a year; though as the Dominions are expected to furnish about an equal amount, the actual sums expended will be twice as much. The expenditure is to be devoted to the grant of a portion of the passage money, and help in gaining experience and aid in getting land. It is not the object of the British Government to actually control the plans of the Dominion Governments, who necessarily have much better opportunities of knowing the local conditions. The purpose is to stimulate the growth of the agricultural populations in the Dominions, and in part to relieve the situation over here. An important feature of the situation is the encouragement of child emigration. The Bill was treated largely as non-controversial by the House of Commons, though the demand that Labour opinion should be considered was put forward by the Labour Party. The Government spokesman was insistent on the advantages which the scheme offered in solving the problem of the excess of women in this country. The trouble with all these schemes is that the total number of persons affected is necessarily small, whilst the severe selection process of the Dominion Governments means that the quality of the population here is lowered, or would be, if the size of the volume of emigration were very large, which, under the limited financial powers of the Bill, is not likely to be the case.

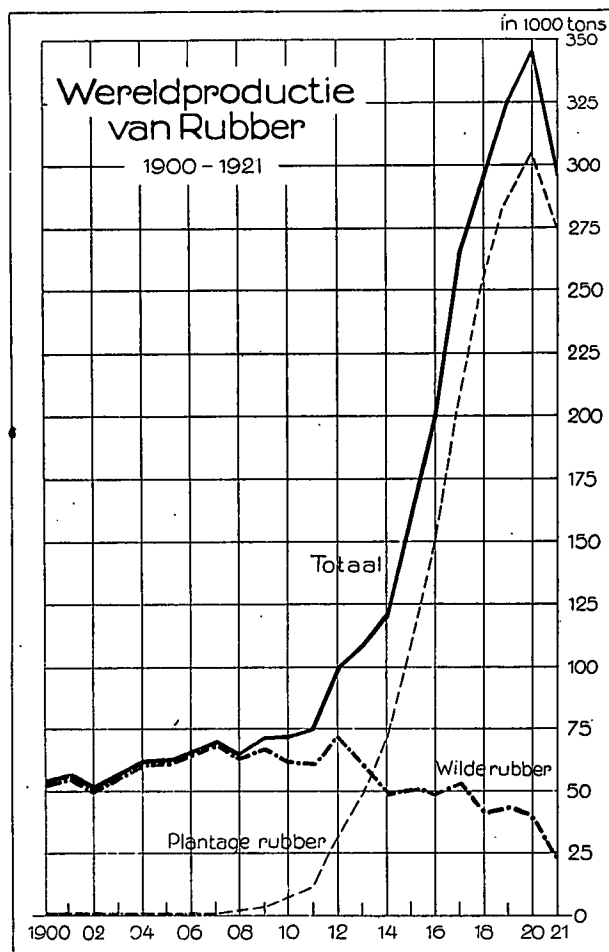
AANTEKENINGEN.

Wereldproductie en prijs van rubber. — Het vraagstuk om ter verbetering van den prijs tot georganiseerde beperking der rubberproductie te komen, is nog steeds aan de orde. Daarom kan het zijn nut hebben een indruk te krijgen van productie en prijsverloop over een periode van een aantal jaren. Aan „The World's Rubber Position” (Rickinson) ont-

leent „Wirtschaft und Statistik“ het volgende overzicht der productie in de afgelopen twintig jaar.

Jaar	Totaal	Waarvan				
		Plantage Rubber			Wilde Rubber	
		Hoeveelheid	Procenten der totale productie	Productieve beplantingsoppervlakte in hectaren	Brazilië	Overige natuurlijke productie gebieden ¹
1900	53.890	4	—	—	26.750	27.136
1901	54.850	5	—	—	30.300	24.545
1902	52.340	8	—	—	28.700	23.632
1903	55.950	21	—	—	31.100	24.829
1904	62.120	43	—	—	30.000	32.077
1905	62.145	145	—	—	35.000	27.000
1906	66.210	510	1	—	36.000	29.700
1907	69.000	1.000	1	—	38.000	30.000
1908	65.400	1.800	3	—	39.000	24.600
1909	69.600	3.600	5	—	42.000	24.000
1910	70.500	8.200	12	47.145	40.800	21.500
1911	75.149	14.419	19	119.056	37.730	23.000
1912	98.928	28.518	29	204.990	42.410	28.000
1913	108.440	47.618	44	278.155	39.370	21.452
1914	120.380	71.380	59	348.488	37.000	12.000
1915	158.702	107.867	68	454.271	37.220	13.615
1916	210.598	152.650	76	609.182	36.500	12.448
1917	265.698	213.070	80	735.442	39.370	13.258
1918	296.579	255.950	86	818.158	30.700	9.929
1919	326.860	285.225	87	882.623	34.285	7.350
1920	343.731	304.816	89	928.230	30.790	8.125
1921	295.642	272.915	92	995.080	19.837	2.890

¹) Midden-Amerika, Mexico, Afrika.

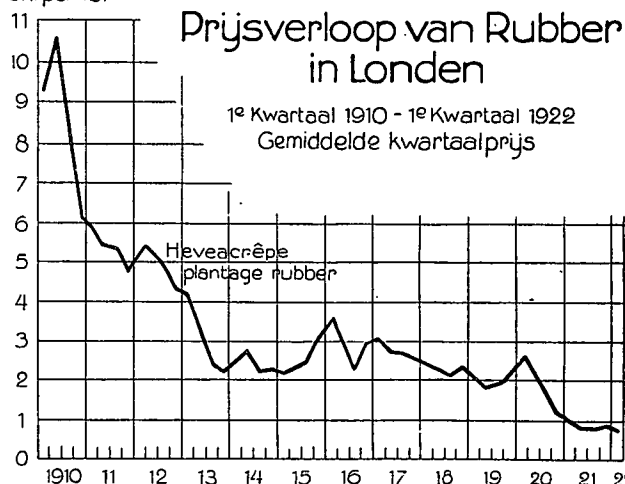
De cijfers toonen aan, hoe de productie van jaar tot jaar sterk gestegen is en slechts in de crisisjaren 1902 en 1908 een plotselinge, doch voorbijgaande daling vertoont. De productie steeg van 1900—1913 van 53.890 tot 108.440 ton, verdubbelde dus ongeveer, hetgeen gevolgd werd door een snelle stijging tot 343.731 ton in 1920, toen dus meer dan het drievoud der vooroorlogse productie bereikt werd.

De productietoename is, zooals men ziet, uitslui-

tend een gevolg van de grootere opbrengst der plantages; de productie van wilde rubber verloor absoluut en relatief aan betekenis. Voor het eerst in 1914 bedroeg de hoeveelheid geproduceerde plantagerubber meer dan die der wilde rubber, terwijl ze in 1920 meer dan achtmaal zoo groot was.

Deze gestegen productie is, gelijk bekend, een gevolg van de gestegen vraag. In het eerste decennium dezer eeuw namen toepassingsmogelijkheden voor technische doeleinden zeer toe, vooral in verband met de zich ontwikkelende rijwielen- en automobiellindustrie. Overdreven prijsopzetting was het gevolg, vooral op de Londense markt,¹) en in het „boom“-jaar 1910 werd met 10 sh. 10 een nooit weer beleefde nootering bereikt. Hierop volgde een daling, die gedurende den oorlog tot staan kwam, toen de prijs om 2—3 sh. bleef schommelen, doch daarna zich verder ontwikkelde, zoodat in Februari van dit jaar een prijs van 7½ d. bereikt werd.

sh. per lb.

Het verbruik, hoe groot ook gedurende de oorlogsjaren, bleef beneden de schattingen. De wanverhouding tusschen vraag en aanbod leidde tot de bekende in den aanhef reeds gememoreerden strijd om te komen tot georganiseerde beperking der productie. De Rubber Growers Association en de Internationale Vereeniging voor de Rubbercultuur in Nederlandsch-Indië kwamen voor het jaar 1921 tot overeenstemming in zake een beperking van 25 pCt. Gelijk bekend kon in de Internationale Vereeniging geen meerderheid gevonden worden, om dezen termijn te verlengen.

De resultaten van eerstgenoemd besluit ziet men in de daling der productie over 1921 met bijna 18 pCt. van die over 1920.

Van den uitvoer der gewichtigste Oost-Aziatische productiegebieden in de jaren 1913 en 1917/20 geeft de volgende tabel een overzicht in duizenden tons:

Landen.	1913	1917	1918	1919	1920
Gefed. Maleische Staten	23,5	79,8	78,2	108,4	105,0
Straits Settlements ..	11,9	73,1	62,4	146,0	130,0
Ceylon	11,3	31,9	21,1	44,8	41,0
Nederl.-Indië	5,1	45,6	44,1	88,4	60,0
waarvan:					
Java	—	18,8	17,3	35,3	—
Sumatra's Oostkust ..	—	20,9	19,5	38,4	—
Djambi	—	1,8	2,6	6,2	—
Borneo	—	2,4	2,5	3,0	—
Totaal	51,8	230,4	205,8	387,6	336,0

Een sterke stijging als gevolg der gestegen productie is waar te nemen. In de cijfers voor 1918 komen het toen heerschende gebrek aan scheepsruimte en de invoerbeperking in de Vereenigde Staten tot uiting. De voorraden, die zich in dit jaar opgehoopt hadden, werden het volgend jaar verscheept, waarvan de uitvoercijfers hooger zijn dan die van 1920, toen de productie grooter was dan in 1919. Men schat de

¹) In 1910 werd te Londen meer dan £45 millioen in rubberplantages gestoken.

exportcijfers over 1921 op 260—270.000 tons, dus ongeveer 70.000 tons minder dan in 1920. De zichtbare voorraad in Engeland steeg van December 1920 tot December 1921 desondanks van 56.499 ton tot 79.843 ton. De voorraden in Amerika en Oost-Azië daarentegen verminderden met 40.000 ton.

Hieronder volgt dan ten slotte nog een overzicht der invoeroverschotten (invoer minus uitvoer) van een aantal landen in de jaren 1913, 1920 en 1921 in duizenden KG.:

Landen.	1913	1920	1921
Ver. Staten van Amerika ..	53.092	264.962	191.700 ¹⁾
Engeland	27.315	61.398	45.514
Duitschland	16.525	12.095	20.756 ²⁾
Frankrijk	5.751	16.031	15.064
Japan	1.265	5.858	22.500 ²⁾
Canada	2.116	12.035	9.000 ²⁾
Italië	2.546	6.222	5.000 ²⁾
België	3.588	3.500	3.000 ²⁾
Zweden	1.039	1.592	826
Noorwegen	338	245	193
Denemarken	130 ¹⁾	508	258

¹⁾ 1914. ²⁾ Voorloopige opgave.

³⁾ 10 maanden (Mei 1921 tot Februari 1922).

De Vereenigde Staten verwerken dus het leeuwendeel (60,9 pCt.). De enorme ontwikkeling der automobielen daar te lande is, gelijk bekend, de hoofdoorzaak hiervan. Het aantal geproduceerde automobielen steeg van 483.000 in 1913 tot 1.157.000 in 1918. De invoerdaling in 1920 deed het invoercijfer echter nog zeer belangrijk boven dat van 1913 blijven. Slechts de consumptie van Rusland, dat in 1913 11.600 ton noodig had, daalde in 1920 tot 500 ton.

Japan in de eerste plaats vertoont een stijgend verbruik over 1921 tegenover 1920. De Duitse invoer bedroeg in de tien maanden Mei 1921—Februari 1922 reeds meer dan die in 1913. Dienovereenkomstig nam ook de export van rubberartikelen aanzienlijk toe, bedroeg in genoemde tien maanden 80.130 ton, d.w.z. reeds twee en een half maal zooveel als in het heele jaar 1920, doch blijft nog steeds aanzienlijk beneden die van 1913, toen hij 196.061 ton bedroeg.

Organisatie van den buitenlandschen handel van Rusland. — In verband zoowel met de artikelen van de hand van den heer J. H. Cohen Stuart in dit blad verschenen ¹⁾ en gewijd aan de kwestie van Ruslands economisch herstel, als met de beschouwingen, gegeven door Dr. J. Strunz over den nieuwen koers der economische politiek in Rusland ²⁾, verdient de volgende mededeeling, voorkomend in een recent-nummer van het officieele orgaan van de Russische handelsdelegatie te Londen, de „Russian Information and Review” de aandacht.

Het bevat nl. een overzicht van de ontwikkeling van het staatsmonopolie ten aanzien van den buitenlandschen handel, aan de hand van een tweetal decreten, waarvan het nieuwe, den 13den Maart 1922 door den Al-Russischen Centralen Uitvoerenden Raad uitgevaardigd; belangrijke wijzigingen brengt in het besluit van de Volkscommissarissen van 11 Juni 1920, waarin het staatsmonopolie oorspronkelijk was vastgesteld en uitgewerkt.

Ofschoon het blad in de beschouwing, die den tekst van het nieuwe decreet voorafgaat, begint met de mededeeling, dat er slechts wijzigingen in de uitvoering van het monopolie worden aangebracht en dat het principe zelf onaangetast blijft, zegt het verderop, dat het nieuwe besluit een belangrijke vooruitgang is, vergeleken bij dat van 11 Juni 1920, daar het zich, onder handhaving van de nationalisatie van den buitenlandschen handel, aanpast aan de toestanden, welke door de ontwikkeling der dingen in het leven geroepen zijn, en die belangrijke wijzigingen in eenige grondslagen

¹⁾ Zie de nos. 316, p. 47, 318, p. 99 en 321, p. 163 van dezen Jaargang.

²⁾ Zie de nos. 327, p. 306 en 329, p. 360 van dezen Jaargang.

van het oude decreet van 11 Juni 1920 noodzakelijk gemaakt hebben.

Het besluit van dien datum bevatte een omschrijving van de leest, waarop de handel met het buitenland geschoeid was. De grondslagen dezer organisatie, die derhalve als een uitvoering van het staatsmonopolie te beschouwen was, waren de volgende: in de eerste plaats konden, na verkregen toestemming van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel, niet alleen andere takken van regeeringsbedrijf, maar ook particuliere firma's zoowel als personen, goederen in- en uitvoeren. Doch daarnaast was bepaald, dat het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel toch het laatste woord behield, daar het, na die algemeene toestemming verleend te hebben, alsnog het recht had, aan elke te sluiten transactie afzonderlijk der staatsinstellingen of particulieren, al of niet zijn goedkeuring te hechten.

Vergelijkt men daarmede het decreet van 13 Maart 1922, waarvan hieronder de tekst volgt, dan springen onmiddellijk de verschillen met de principes, neergelegd in het decreet van 1920, in het oog.

Zooals het tijdschrift zelf zegt, is het opmerkelijk, dat thans in de lijst der lichamen, wier verhouding tot het Volkscommissariaat bepaald wordt, de particuliere personen ontbreken; slechts omvat deze nu staatsinstellingen van diversen aard, de provinciale uitvoerende raden en de Al-Russische coöperatieve bonden.

Wat in- en uitvoer van goederen betreft, geeft de nieuwe regeling aan de Centrosoyus (de Al-Russische Bond van Coöperatieve Vereenigingen) het recht, om in het buitenland met aldaar gevestigde coöperaties overeenkomsten te sluiten, die slechts onder een algemeene controle van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel staan. In plaats van het preventieve toezicht, dat tevoren zijn goedkeuring moest hechten aan de te sluiten contracten, en dat voor alle categoriën gelijkelijk gold, treedt voor de Centrosoyus een algemeene controle, bestaande in het recht, geregeld rapporten en copie van de documenten, de werkzaamheden betreffende, te vragen.

Daarnaast is als iets geheel nieuws in het decreet van 1922 te beschouwen de daarin vermelde oprichting van naamlooze vennootschappen voor het drijven van in- en uitvoerhandel.

Zij kunnen slechts worden gevormd door of althans met medewerking van staatsinstellingen. De controle, op deze vennootschappen uitgeoefend, verschilt naarmate van de oprichters. Ontbreekt, zooals vanzelf spreekt, elke bepaling omtrent toezicht, indien het Volkscommissariaat zelf oprichter en als groot aandeelhouder dus tevens belanghebbende is, — wanneer het initiatief berust heeft bij andere economische staatsinstellingen, wordt verlangd een „werken onder de controle van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel”. De controle blijkt hier echter al evenzeer repressief te zijn als bij de Centrosoyus en bestaat in de verplichting, om, desgevraagd, geregeld rapporten en balansen aan het Volkscommissariaat over te leggen. Doch overigens bezitten deze naamlooze vennootschappen een groote mate van zelfstandigheid in het verrichten van hun handelstransacties met het buitenland!

Zooals de „Russian Information and Review” zelf zijn beschouwing over de verschillen besluit, wordt door deze nieuwe regeeringsregeling het monopolie gedecentraliseerd en worden groote velden van werkzaamheid geopend voor Russische en buitenlandsche coöperatieve vereenigingen, terwijl daarnaast het particulier kapitaal een gunstige gelegenheid krijgt, om, door oprichting van naamlooze vennootschappen, deel te nemen aan Ruslands handel met het buitenland, die, aldus het blad, dank zij het geleidelijke herstel van de normale internationale verhoudingen, stellig zeer aanzienlijk zal zijn.

De tekst van het decreet van 13 Maart 1922 volgt hieronder.

I. De handel met de Russische Federatieve Socialistische Sovjet-Republiek is staatsmonopolie.

Het staatsmonopolie van den buitenlandschen handel wordt door het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel op de volgende basis uitgeoefend:

A. *Uitvoer.*

1. Het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel zal op buitenlandsche markten verkoopen alle goederen, die hem voor uitvoer worden toevertrouwd door staatsinstellingen, of die het zelf verkregen heeft; de opbrengst der verkochte goederen zal in de staatskas vloeien.

2. Het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel zal buitenslands in commissie verkoopen de goederen, die hem voor uitvoer worden toevertrouwd door staatsinstellingen en ondernemingen van regeeringswege — of combinaties daarvan —, provinciale uitvoerende raden, en Al-Russische coöperatieve bonden, terwijl het de opbrengst zal aanwenden voor aankoop van goederen in het buitenland, ten behoeve en in opdracht van deze departementen en instellingen.

Het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel zal nauwkeurig uitgewerkte overeenkomsten aangaan met bovengenoemde instellingen voor de uitvoering van deze transacties.

3. Het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel heeft de bevoegdheid, bovengenoemde instellingen toe te staan, op buitenlandsche markten onafhankelijk transacties af te sluiten, op voorwaarde, dat alle overeenkomsten en schikkingen tevoren ter goedkeuring worden voorgelegd aan het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel of aan diens daartoe gemachtigden vertegenwoordiger.

4. De Centrosoyus (de Al-Russische Bond van Coöperatieve Vereenigingen) wordt gemachtigd, om onafhankelijk transacties af te sluiten met buitenlandsche coöperatieve bonden, in overeenstemming met en onder de algemeene controle van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel.

B. *Invoer.*

1. In de behoefte aan goederen van de verschillende Volkscommissariaten en commissies, zal, in verband met de door den Staat gevolgde methode, voorzien worden door deskundigen voor iedere branche, die door de betrokken Volkscommissariaten en commissies toegevoegd worden aan de vertegenwoordigers in het buitenland van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel en wel in diër voege, dat zij volle vrijheid van initiatief zullen hebben in technische aangelegenheden.

2. De aankopen, ten behoeve van de staatsorganisaties en ondernemingen, die in commissie geschieden (overeenkomstig afdeling A, § 2), zullen in belangrijke gevallen ten uitvoer gelegd worden met de directe medewerking van een vertegenwoordiger van deze instellingen.

3. Het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel wordt gemachtigd, om aan de bovengenoemde instellingen het recht te geven, zelfstandige inkoop te doen op buitenlandsche markten, op voorwaarde, dat de daarbij behorende contracten en regelingen tevoren aan de goedkeuring van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel worden onderworpen.

4. Aan de Centrosoyus en andere Al-Russische coöperatieve bonden is het toegestaan een gelijke procedure te volgen; bovendien mag de Centrosoyus direct transacties afsluiten met buitenlandsche „coöperatieve groothandelsverenigingen en verbonden van coöperatieve verbruiksverenigingen”.

Daartoe mag de Centrosoyus bijzondere vertegenwoordigers in het buitenland aanstellen, die optreden, volgens overeenkomst met en onder de algemeene leiding van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel.

II. Het Volkscommissariaat voor Buitenlandsche Zaken zal, na ontvangen goedkeuring van den Raad van Arbeid en Verdediging, speciaal voor dit doel naamlooze vennootschappen oprichten, hetzij Russische, buitenlandsche, of gemengde, met het doel om de deelname van vreemd kapitaal bij het verkrijgen van exportartikelen in het land zoowel als hun export zelf te verzekeren, alsook de deelname van vreemd kapitaal bij den invoer in Rusland van goederen, die onontbeerlijk zijn voor den wederopbouw van de nationale nijverheid en den binnenlandschen handel.

Deze vennootschappen zullen worden opgericht, hetzij om handel te drijven in het algemeen, of speciale takken van handel, en mogen gebruik maken of van de bestaande en in uitwendige organisatie van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel, of hun eigen organisatie inrichten, terwijl zij verder ondernemingen voor de ver-

vaardiging van exportartikelen mogen oprichten en exploiteeren. Gelijksoortige naamlooze vennootschappen mogen worden opgericht door andere economische staatslichamen, op voorwaarde dat de Raad van Arbeid en Verdediging zijn goedkeuring heeft verleend en dat zij werken onder de controle van het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel. Gedurende het onderzoek door den Raad van Arbeid en Verdediging van alle vragen, die de goedkeuring van dergelijke vennootschappen en gemengde maatschappijen betreffen, moet het Volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel worden geraadpleegd.

III. Alle in- en uitvoer is onderworpen aan in- en uitvoerrechten.

IV. In- en uitvoerrechten, waarvan geen ontheffing verleend kan worden, worden in het leven geroepen door den Raad van Volkscommissarissen. Wijzigingen kunnen alleen worden toegestaan bij bijzondere handelsovereenkomsten met Staten.

M. KAIJIN,

Voorzitter van den Al-Russischen Centralen Uitvoerenden Raad;

A. ENUKINZ,

Secretaris van den Al-Russischen Centralen Uitvoerenden Raad:

Moskou, Kremlin, 13 Maart 1922.

BOEKAANKONDIGING.

Mr. Dr. J. H. R. Sinninghe Damsté.
De Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, 1921.

Na de Wet op de Inkomstenbelasting heeft Mr. Damsté nu ook die op de Dividend- en Tantièmebelasting van een uitnemend commentaar voorzien. De volgende regels uit onze beoordeeling van het vorige werk¹⁾ van dezen schrijver passen volkomen ook voor het thans voor ons liggende boek:

„Dit commentaar onderscheidt zich zeer gunstig van de reeds bestaande en door beknoptheid en door uitgebreide behandeling van de essentiele gedeelten. Terwijl andere schrijvers zich tevreden stellen met enkele opsomming van citaten uit Kamerstukken, ministerieele voorschriften en jurisprudentie, de onbelangrijke beslissingen niet supprimeeren en de algemeene beteekenis van sommige, in schijnbaar speciale kwesties gezeven arresten niet naar voren brengen, bespreekt Mr. Damsté de algemeene beteekenis der wetsbepalingen aan de hand van de literatuur en jurisprudentie, maakt hij zoowel van het artikel als van de rechterlijke uitspraak de bedoeling duidelijk, geeft hij zijn boek groote instructieve waarde.”

Met deze overwijzing van een vroeger gunstig oordeel op een nieuw werk zou ik kunnen volstaan, ware het niet, dat dit boek nog een bijzondere aantrekkelijkheid bezit. Alvorens tot bespreking en verklaring van de wetsartikelen en hun toepassing over te gaan geeft Mr. Damsté een overzicht van de wordingsgeschiedenis der onderhavige belastingwet. Deze inleiding is zeer belangwekkend. Vooreerst leert zij den niet-deskundigen lezer — die zich verwondert, dat over een pas drie jaar werkende wet reeds zóveel jurisprudentie bestaat, dat aan het commentaar op art. 2 alléén reeds 50 bladzijden kunnen worden gewijd —, dat de dividendbelasting feitelijk al meer dan een eeuw oud is. Aanvankelijk als onderdeel der patentbelasting, daarna in het kader der bedrijfsbelasting en nog later krachtens de wet op de inkomstenbelasting heeft de fiscus van 1819 af de uitdelingen van naamlooze vennootschappen aan haar aandeelhouders aan belasting onderworpen; in 1918 is deze heffing krachtens een afzonderlijke wet bestemd en door een heffing op tantièmes e.d. aangevuld. Mr. Damsté beschrijft nu op zeer levendige wijze, hoe omtrent deze heffing steeds andere theorieën zijn verkondigd, hoe ze vaak als onbillig is bestreden, maar op utiliteitsgronden gehandhaafd en hoe men meermalen op die utiliteitsgronden een schijnbaar-deugdelijke leer heeft opgebouwd om de heffing ook theoretisch te kunnen verdedigen. Duidelijk blijkt uit

¹⁾ Zie „Econ. Stat. Berichten” 1910 blz. 738.

des schrijvers overzicht, hoe deze belasting telkens van karakter is veranderd, totdat ze eindelijk is ontaard tot een heffing, die vrijwel niemand meer bevreemdt, die den een onevenredig zwaar treft, den ander een gemakkelijke gelegenheid tot ontduiking, althans tot ontkoming biedt, het een zoowel als het ander door louter formeelle oorzaken.

Deze belasting is een sprekend voorbeeld van de traagheid van den fiscus: een eenmaal aan belasting onderworpen object wordt niet spoedig losgelaten, al is de heffing ook nóg zoo moeilijk verdedigbaar. Moge dit voor den wetgever aanleiding zijn om het treffen van nieuwe objecten met belasting zeer, zeer ernstig te overwegen! Niet slechts hun, die met de Dividend- en Tantiëmebelasting zelve te maken hebben, maar ook een ieder, die op onze toekomstige fiscale politiek invloed kan of wil uitoefenen, zij daarom de lezing van dit uitnemend werk warm aanbevelen.

P.

Dr. Ernst Schulze, Die Zerruettung der Weltwirtschaft, Uitgave van W. Kohlhammer, Stuttgart-Leipzig-Berlin 1922.

Na het lezen van dit boek, hetwelk om later te vermelden redenen geen onvermengd genoeg is, blijft de indruk bestaan, dien men na de eerste vijftig of honderd bladzijden reeds krijgt: de schrijver heeft zich een even moeilijke als dankbare opgave gesteld, doch heeft deze helaas niet geheel kunnen volbrengen. De oorzaak daarvan zal wellicht zijn, dat hij overstelpt is door den omvang van zijn met grooten ijver verzameld materiaal, dat betrekking heeft op elk gebied van het economische leven en verkregen werd uit dagbladen en tijdschriften, zoowel als uit particuliere en publieke mededeelingen.

Wij noemden de opgave, welke hij zich heeft gesteld dankbaar; zij is dit omdat er schier geen onderwerp bestaat, waaraan grooter practisch belang moet worden toegekend dan aan het thema van dit boek: den tegenwoordigen ontworpen toestand van de economie der geheele wereld zoowel als dien van de afzonderlijke volkeren te beschrijven, de oorzaken ervan uiteen te zetten, de gevolgen in het licht te stellen en aan de hand van deze onderzoeken den weg naar herstel aan te geven. Deze opgave evenwel is, zooals reeds volgt uit de opsomming der problemen, welke zij omvat, buitengewoon moeilijk, niet alleen omdat zij een zeer zeldzame kennis van feiten en theorie vereischt, maar ook omdat men groot gevaar loopt te blijven steken in algemeenheden, zaken die algemeen bekend zijn te releveeren in hoogstens nieuwen (maar daarom nog niet beteren) vorm en ten slotte ook gevoels- en temperamentsuitingen naar voren te brengen als de resultaten van onpartijdig onderzoek naar de feiten op wetenschappelijken grondslag. Aan geen van deze gevaren is de schrijver geheel ontkomen en misschien wel het minste aan het laatstgenoemde. Zulks kan gemakkelijk ertoe bijdragen, dat zijn boek vooral in het buitenland, niet de belangstelling zal ondervinden, welke het zou kunnen verdienen op grond van het rijke (zij het ook niet ten volle verwerkte en hier en daar, toch ook weder onvolledige) materiaal. Waar de schrijver uitsluitend zakelijk zijn thema behandelt, het materiaal doordenkt en heeft verwerkt, biedt hij ongetwijfeld iets goeds. Als voorbeelden daarvan mogen worden genoemd de geheele opbouw van het boek, eenige hoofdstukken over de oorzaken van de crisis, over den achteruitgang van den wereldhandel en voornamelijk ook de beschrijvende deelen van het valutavraagstuk. En zoo zouden er nog meer vermeld kunnen worden.

Behalve de reeds genoemde tekortkomingen is het echter vooral één bepaalde die de lectuur onaangenaam en moeilijker maakt dan noodig is voor den lezer, die in het boek meer wil vinden dan een ver-

zameling van materiaal: de vaak hinderlijke stijl. Door de verbinding van het gewild-opgeschroefde met veelvuldige taal-onnauwkeurigheden, moeilijk gevonden en steeds herhaalde vergelijkingen, maar bovenal door het streven naar origineele werking en door het voortdurende spatieeren geeft het den indruk van onvoldoende rijp te zijn en van een te groote zelfgenoegzaamheid. Dit verzuim van de plichten eens schrijvers tegenover den ernstigen lezer — tot wien hij zich immers richtten wil — doet aan het werk meer afbreuk dan de auteur wel zal willen gelooven en dan voor het boek op zichzelf te wenschen is, aangezien het in elk geval een aansporing vormt tot het zelf-overdenken der daarin behandelde vraagstukken.

R. M. R.

ONTVANGEN:

Het Bankroet der tegenwoordige Sociale Politiek door E. C. van Dorp; A. W. Sijthoff's Uitgevers Maatschappij, Leiden, Paschen 1922.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Cambridge, Mass., Maart 1922.

J. H. Hollander, The Economist's spiral; E. R. A. Seligman, The State of our national finances; W. B. Donham, Business teaching by the case system; Proposed program of social studies in secondary schools; R. G. Blakey, The Revenue-Act of 1921.

Weltwirtschaft. — Berlijn, December 1921.

H. Fehlinger, Die Eisenbahnen Südafrikas; Fr. Runkel, Zur künftigen Gestaltung des deutschen Aussenhandelsnachrichtendienstes. (Schluss).

Idem. — Berlijn, Januari 1922.

Dr. Schnee, Das Schicksal der deutschen Kolonien und die Weltwirtschaft; Dr. K. Janovsky, Weltwirtschaftliche Gedankengänge eines Mitteleuropäers.

Idem. — Berlijn, Februari 1922.

Dr. Gothein, Die Weltwirtschaftskrise; Dr. O. F. Oehmichen, Deutschlands Zollpolitik.

Die Bank. — Berlijn, Januari 1922.

A. Lansburgh, Die Rückkehr zur Goldwährung; C. L. Schmitt, Die Probleme der Bankgewinne.

Idem. — Berlijn, Februari 1922.

A. Lansburgh, Bankpraxis; A. L., Das gefährliche Provisorium; C. L. Schmitt, Die Probleme der Bankgewinne.

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, Maart 1922.

bevat o.a.:

A. Williams, Bankers' advances on produce and the documents of title thereto; L. Le M. Minty, The corporate trust department of an American bank; J. Brunton, Compositions and arrangements with creditors.

Idem. — Londen, April 1922.

bevat o.a.:

H. K. Gordon, Far Eastern jottings; E. Sykes, Mr. R. G. Hawtrey on the efficacy of the rate of discount; J. Brunton, The law of set-off.

Political Science Quarterly. — New York, Maart 1922.

A. H. Abbott, The League's disarmament activities — and the Washington conference; R. L. Mott, The political theory of syndicalism; J. R. Commons, A progressive tax on bare-land values; W. L. Westermann, Sources and methods in economic history; Ch. E. Chapman, A. Monroe doctrine divided; W. F. Ogburn and D. Thomas, Are inventions inevitable; D. R. Fox, State history, II.

Revue internationale de Sociologie. — Parijs, Nov.—Dec. 1921.

G. L. Duprat, Conséquences sociologiques de la

natalité anormale; R. A. Orgaz, Les idées sociales en Argentine.

The Geographical Journal. — Londen, Februari 1922.

C. K. Howard-Bury, The Mount-Everest expedition; G. L. Mallory, Mount-Everest: The reconnaissance; A. Stein, A Chinese expedition across the Pamirs and Hindukush.

Idem. — Londen, Maart 1922.

G. M. Gathorne-Hardy, A recent journey to northern Labrador; J. B. L. Noel, Some notes on photographic equipment and methods for travellers; J. M. Wordie, Jan Mayen island; H. O. Forbes, The topography of Caesar's last campaign against the Bellovacii; The Mount-Everest expedition.

Idem. — Londen, April 1922.

Ph. Brocklehurst, Across Wadai; O. G. S. Crawford, Archaeology and the ordnance survey; W. R. Carles, The emperor Kang Hsi's edict on mountains and rivers of China; H. T. Munn, The economic life of the Baffin island Eskimo; A. R. Hinks, Stereographic survey: the stereoautograph; M. N. MacLeod, Stereographic survey: the autocartograph; The International Hydrographic Bureau.

Zeitschrift für Handelswissenschaftliche Forschung. — Leipzig, Jan.-Febr. 1922.

Dr. H. Groszmann, Die bedingten (akzessorischen) Forderungen und Schulden in Buchhaltung und Bilanz; Dr. Hübner, Die neuen Formen des deutschen Aussenhandels (Fortsetzung).

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Januari 1922		Februari 1922	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten door overschrijving 1).	28253	f 12.241.418	25110	f 11.702.710
Particuliere rekeninghoud. Saldo te goed part. rek. u ^o .	85708	„ 80.558.564	102312	„ 55.345.784
Deposito's voor een jaar vast.	14338 2)	„ 26.096.027	14590 2)	„ 20.851.266
	—	„ 10.525.430	—	„ 10.933.482
	935 2)	„ 1.858.500	1052 2)	„ 2.071.600

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentendiensten, zijnde pl.m. f 17.676.540,59 per maand Jan. en f 7.340.627,94 per maand Febr. 2) Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 1 Juli '15)	Zweeds. R.ksbk 5 10 Mrt. '22
Bk. (Bel.Binn.Eff. 5 1/2 19 Oct. '20)	Bk. v. Noorw. 6 25 Jan. '22
(Vrsch. in R.C. 6 1/2 19 Oct. '20)	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 2 Mrt. '22
Bk. van Engeland 4 13 Apr. '22	Belg. Nat. Bk. 5-5 1/2 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 5 11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 7 30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4 1/2 2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem. 5 25 Apr. '21	Javasche Bank 3 1/2 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
29 April '22	4 1/4-3/8	4 1/2	2 1/2	4-5/8	—	4 1/2-5 1)
24-29 A. '22	4 1/4-3/8	4 1/2-5	2 1/2	4-5/8	—	3-5
18-22 „ '22	4 1/4-3/8	4-3/4	2 1/2	4-5/8	—	3-3 1/2
10-13 „ '22	4 1/4-3/8	3 3/4-4 1/4	2 5/8-3/4	4-5/8	—	3 1/2-4 1/2
25-30 A. '21	4 3/8-3/4	3 1/2-4 1/2	5 3/4-6	4-5/8	—	6-7
26 A.-1 M. '20	3 3/8-5/8	4 3/4-5 3/4	6 5/8-3/4	4-5/8	—	4-10
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-1/2	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Notering van 28 April.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Op de wisselmarkt viel de geheele week een nerveuze stemming waar te nemen. Deviezen waren alle aangeboden, doch stof tot bijzondere opmerkingen geven de koersen niet. Op de termijnmarkt was wat meer aanbod van Londen, terwijl Fransche en Belgische francs zeer gezocht bleven.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York**)
24 Apr. 1922..	11.65 1/2	24.57 1/2	1.03 1/2	0.03 3/4	22.58	2.63 3/8
25 „ 1922..	11.65	24.55	1.04 1/2	0.03 3/4	22.52 1/2	2.62 7/8
26 „ 1922..	11.64	24.32 1/2	0.93 1/2	0.03 3/4	22.33	2.63
27 „ 1922..	11.62 1/2	24.22 1/2	0.92 1/2	0.03 3/4	22.26	2.62 5/8
28 „ 1922..	11.60 1/2	24.05	0.93 1/2	0.03 3/4	22.08	2.62 1/8
29 „ 1922..	11.60	24.—	0.92	0.03 3/4	—	—
Laagsted. w. 1)	11.59	23.95	0.88	0.03	21.95	2.61 3/4
Hoogste „ „ 1)	11.66	24.62 1/2	1.12	0.03 3/4	22.65	2.63 1/2
22 Apr. 1922	11.64 1/2	24.55	0.98 1/2	0.03 3/4	22.56 1/2	2.63 1/2
13 „ 1922	11.63	24.40	0.88	0.03 3/8	22.54 1/2	2.62 1/2
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Notering van 21 April 1922.

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiantia *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
24 Apr. 1922	68.60	56.10	49.95	51.20	40.85	99-99 1/2
25 „ 1922	68.50	55.90	68.50	51.20	41.—	99-99 1/2
26 „ 1922	68.45	55.85	49.60	51.17 1/2	40.80	99 99 1/2
27 „ 1922	68.20	55.85	49.85	51.17 1/2	40.75	99-99 1/2
28 „ 1922	68.15	55.90	49.30	51.15	40.70	99-99 1/2
29 „ 1922	68.10	55.75	49.20	51.—	40.65	98
L'ste d. w. 1)	68.—	55.40	49.—	50.95	40.60	99
H'ste „ „ 1)	68.70	56.10	50.10	51.30	41.20	99 1/2
22 Apr. 1922	68.50	56.20	50.10	51.20	40.90	99-99 1/2
13 „ 1922	68.65	55.95	48.83	51.25	40.95	98 1/4-99
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnotering en contanten koers (week van 24—28 April 1922).

	Londen.	Med. Mei	Med. Juni	Med. Juli
Hoogste B Koers	agio. 1 3/4 ct.	agio 3 1/4 ct.	agio 4 1/2 ct.	
Laagste B „	„ 1 3/8 „	„ 2 1/4 „	„ 4 „	
Hoogste L „	„ 2 1/4 „	„ 3 3/4 „	„ 5 „	
Laagste L „	„ 1 „	„ 2 3/4 „	„ 4 1/2 „	

	New-York.			
Hoogste B Koers	agio 3/8 ct.	agio 3/4 ct.	agio 1 ct.	
Laagste B „	disagio 1/8 „	„ 1/8 „	„ 1/2 „	
Hoogste L „	agio 3/8 „	„ 3/4 „	„ 1 „	
Laagste L „	Pari	„ 1/4 „	„ 5/8 „	

	Parijs.			
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct.	agio 5 ct.	agio 10 ct.	
Laagste B „	Pari	„ 2 1/2 „	„ 5 „	
Hoogste L „	agio 2 1/2 „	„ 5 „	„ 10 „	
Laagste L „	Pari	„ 2 1/2 „	„ 5 „	

	Brussel			
Hoogste B Koers	agio 5 ct.	agio 7 1/2 ct.	agio 15 ct.	
Laagste B „	„ 2 1/2 „	„ 7 1/2 „	„ 12 1/2 „	
Hoogste L „	„ 5 „	„ 10 „	„ 15 „	
Laagste L „	„ 2 1/2 „	„ 7 1/2 „	„ 12 1/2 „	

	Berlijn.			
Hoogste B Koers	Pari	Pari	Pari	
Laagste B „	Pari	Pari	Pari	
Hoogste L „	Pari	Pari	Pari	
Laagste L „	Pari	Pari	Pari	

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlyn (in ct. p. Mk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
29 April 1922	4.42.62	9.18	0.35	38.14
Laagste d. week	4.42.50	9.15	0.35	37.98
Hoogste „ „	4.43.37	9.35	0.43	38.14
22 April 1922	4.42.62	9.33	0.39	37.95
13 „ 1922	4.41.62	9.28	0.34	37.93
Muntpariteit	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 9/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	15 April 1922	22 April 1922	24-29 April '22 Laagste Hoogste	29 April 1922
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*B. Aires 1)..	d. p. \$	44 1/8	44	43 3/4	44 1/2
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 1/8	1/3 5/32	1/3 1/8	1/3 1/4
Hongkong ...	id. p. \$	2 5/8	2 6/8	2/6	2 7/8
Lissabon ...	d. per Mil.	4 9/16	4 9/16	4 1/8	4 3/8
Madrid	Peset. p. £	28.42	28.50	28.30	28.55
*Montevideo 1	d. per \$	42 9/4	42 3/4	42 9/8	43 1/2
Montreal ...	\$ per £	4.52 1/2	4.50 1/2	4.47	4.50 1/2
*R.d. Janeiro	d. per Mil.	7 1/2	7 19/32	7 9/16	7 9/16
Rome	Lires p. £	81 9/16	81 1/2	81.00	84 1/4
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/3 1/2	3/5 1/8	3/4 1/2	3/5 3/4
Singapore ..	id. p. \$	2/3 11/16	2/3 23/32	2/3 11/16	2/3 3/4
*Valparaiso..	peso p. £	39.60	39.60	39.30	39.60
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 23/32	2/1 3/4	2/1 11/16	2/1 13/16

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegraphisch transfert.
2) Noteering van 13 April.
3) Idem van 21 April.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen	te New York
29 April 1922	34 9/16
22 „ 1922	34 9/8
13 „ 1922	33 9/8
8 „ 1922	33 9/4
30 April 1921	34 9/4
1 Mei 1920	63 9/4
20 Juli 1914	24 15/16

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 1 Mei 1922.

Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	f 87.268.972,77 42.167.706,90 70.059.389,77 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef.	f 92.912.044,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	f 87.913.210,56 1/2 15.113.041,40 1/2 86.917.454,63
	f 189.943.706,60
Op Effecten	f 164.166.559,28
Op Goederen en Spec.	25.777.127,32
Voorschotten a. h. Rijk	3.827.434,09
Munt en Muntmateriaal	—
Munt, Goud	f 56.238.205,—
Muntmat., Goud	549.650.860,97
	f 605.889.065,97
Munt, Zilver, enz.	5.574.826,77
Muntmat., Zilver	—
Effecten	611.463.892,74
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.317.447,—
id. van 1/8 v. h. kapit.	3.937.602,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank	3.747.500,—
Diverse rekeningen	33.688.447,09
	f 1.144.334.143,59
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.386.728,62 1/2
Bankbiljetten in omloop	1.055.698.265,—
Bankassigtiën in omloop	4.087.826,62
Rek.-Cour. Het Rijk	—
saldo's: Anderen	32.355.785,12 1/2
Diverse rekeningen	26.805.538,22
	f 1.144.334.143,59

NED. BANK 1 Mei 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 392.356.725,37
Op de basis van 1/8 metaaldekking	173.728.350,02
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	1.961.783.625,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.	Meer Minder
Disconto's	19.325.720,52 1/2
Buitenlandsche wissels	47.547,—
Beleeningen	56.877.274,69 1/2
Goud	—
Zilver	32.727,90 1/2
Bankbiljetten	70.613.195,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.741.952,69
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opesbare schulden
1 Mei 1922	605.889	5.575	1.055.698	36.444
24 Apr. 1922	605.889	5.608	985.085	37.241
18 „ 1922	605.953	5.271	998.014	29.486
10 „ 1922	605.953	5.420	997.132	30.802
3 „ 1922	605.953	5.567	1.002.479	41.888
2 Mei 1921	605.948	13.926	1.118.859	52.574
1 Mei 1920	635.451	11.624	1.143.851	102.200
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
1 Mei 1922	199.496	26.000	189.944	392.357	59
24 Apr. 1922	180.170	26.000	133.066	406.356	60
18 „ 1922	176.541	30.000	140.038	404.995	59
10 „ 1922	181.515	35.000	133.250	405.047	60
3 „ 1922	203.201	58.500	134.295	401.908	60
2 Mei 1921	274.655	114.000	231.516	384.850	53
1 Mei 1920	235.669	143.000	277.087	397.349	52
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1	75

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	24 April 1922	1 Mei 1922
Aan schatkistpromessen..	f 421.850.000,—	f 417.880.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	26.000.000,—	26.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	287.080.000,—	304.104.000,—
Aan zilverbons	30.776.320,—	30.180.937,50
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	263.551.000,—	269.957.000,—
Voorschot aan Gemeenten	28 Februari	31 Maart
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	84.776.664,48	88.856.161,46
Tegoe d. v. d. Postch. & G. dst.	53.512.846,40	53.512.846,40

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opesbare schulden	Beschikbaar metaal-saldo
22 Apr. 1922	184.000	263.000	97.000	112.500	
15 „ 1922	185.500	265.500	98.000	112.800	
8 „ 1922	189.750	266.000	102.000	116.150	
25 Mrt. 1922	148.631	38.551	262.271	84.101	
18 „ 1922	146.063	37.991	266.263	80.958	
11 „ 1922	143.095	37.347	272.361	72.479	
23 Apr. 1921	225.219	13.231	316.829	154.537	
24 Apr. 1920	183.105	4.785	317.078	103.439	
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor-schotten aan het Gov. nem.	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
22 Apr. 1922	—	150.930	25.300 3	***	51	
15 „ 1922	—	154.400	24.500 3	***	51	
8 „ 1922	—	153.680	24.800	***	52	
25 Mrt. 1922	37.037	19.436	87.517	7.433	25.972	
18 „ 1922	37.324	20.221	88.313	7.668	27.259	
11 Feb. 1922	37.776	20.047	88.901	4.149	31.229	
23 Apr. 1921	38.004	23.108	94.662	60.699	32.710	
24 Apr. 1920	15.394	24.350	139.958	35.591	35.394	
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	

1) Sluippost activa. 2) Basis 1/8 metaaldekking. 3) Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Dto. rekeningen ¹⁾
18 Mrt. 1922....	1.603	2.146	957	1.093	1.122
11 " 1922....	1.597	2.181	1.010	1.097	1.142
4 " 1922....	1.477	2.271	673	1.100	1.181
25 Febr. 1922....	1.474	2.123	763	1.092	1.112
18 " 1922....	1.474	2.063	908	1.091	1.104
11 " 1922....	1.474	2.157	888	1.097	1.097
19 Mrt. 1921....	1.140	2.247	751	2.045	206
20 Mrt. 1920....	1.052	1.568	931	1.755	494
25 Juli 1914....	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
26 April 1922	128.873	121.307	303.229	20.500	264.221
19 " 1922	128.877	121.638	306.571	28.500	267.572
12 " 1922	128.863	122.439	307.300	28.500	268.391
5 " 1922	128.879	122.897	302.977	28.500	265.692
29 Mrt. 1922	128.771	122.719	300.351	28.500	261.479
22 " 1922	128.780	121.704	299.798	28.500	260.254
27 April 1921	128.358	128.520	338.033	28.500	302.210
28 April 1920	112.518	107.884	337.377	28.500	317.984
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
26 Apr. '22	47.534	78.461	14.669	119.698	26.016	19,35
19 " '22	48.454	78.102	16.835	117.761	25.689	19,08
12 " '22	57.139	77.674	17.431	124.572	24.874	17,51
5 " '22	59.399	80.378	24.163	122.365	24.432	16,67
29 Mrt. '22	46.319	97.931	30.037	120.504	24.502	16,27
22 " '22	48.465	86.397	21.860	120.330	25.525	17,95
27 Apr. '21	54.627	86.041	15.292	125.968	18.288	12,90
28 Apr. '20	59.805	75.164	17.903	122.478	23.084	16,40
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
22 April '22	1.019.307	999.868	3.622.769	132.627.759	3
14 " '22	1.018.758	999.865	4.291.536	134.063.613	4
7 " '22	1.019.017	999.876	4.979.747	131.837.249	5
31 Mrt. '22	1.016.163	996.877	6.272.763	130.671.352	6
23 " '22	1.015.869	996.877	4.741.935	122.903.538	4
15 " '22	1.014.085	996.378	4.878.666	122.120.371	5
23 April '21	1.100.467	1.091.583	23.630.632	68.379.152	36
23 April '20	1.094.919	1.077.645	14.541.409	46.228.045	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
22 April 1922	149.563.658	29.771.760	12.478.000	3.603.300
14 " 1922	151.560.725	30.774.360	13.126.000	4.271.600
7 " 1922	144.857.004	25.842.705	13.815.700	4.958.600
31 Mrt. 1922	148.682.924	33.358.332	15.063.700	6.242.900
23 " 1922	133.551.718	24.145.398	12.712.900	4.620.600
15 " 1922	140.866.650	30.665.855	12.866.100	4.758.800
23 April 1921	54.020.794	15.945.450	33.248.500	23.567.900
23 April 1920	37.380.220	13.072.550	18.143.900	14.502.700
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bull.gew. voorsch. a/d. Staat
27 Apr. '22	5.526.878	1.948.367	282.732	629.136	21.100.000
20 Apr. '22	5.526.603	1.948.367	282.723	629.253	22.300.000
13 " '22	5.526.225	1.948.367	282.154	629.984	22.200.000
6 " '22	5.526.225	1.948.367	282.154	680.367	22.200.000
28 Apr. '21	5.514.735	1.948.367	271.386	655.841	26.000.000
29 Apr. '20	5.586.312	1.978.278	244.085	830.875	25.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.580.165	41.325	2.282.236	35.787.208	2.358.046	53.962
2.621.043	42.420	2.322.493	35.951.264	2.310.435	35.279	
2.655.125	45.631	2.402.913	36.153.385	2.091.372	19.742	
2.655.125	45.631	2.402.913	36.153.385	2.091.372	19.742	
2.883.548	137.860	2.166.969	38.211.184	2.946.379	71.540	
2.308.504	559.562	1.784.456	37.687.600	3.379.465	89.842	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partit.
27 Apr. '22	327.799	84.653	480.000	611.496	6.302.032	283.115
20 " '22	327.286	84.653	480.000	607.588	6.297.288	231.645
13 " '22	326.327	84.653	480.000	616.244	6.320.677	209.976
6 " '22	326.642	84.653	480.000	631.312	6.320.968	267.265
28 Apr. '21	333.528	84.653	480.000	817.345	6.105.858	535.327
29 Apr. '20	360.814	84.803	480.000	853.487	5.123.174	1.278.341

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenland.		
12 Apr. '22	2.985.738	2.150.024	—	126.285	2.200.305
5 " '22	2.983.201	2.137.914	—	126.400	2.198.072
29 Mrt. '22	2.975.355	2.155.604	—	128.024	2.181.843
22 " '22	2.976.703	2.140.942	—	127.907	2.183.374
15 Apr. '21	2.286.879	1.483.001	—	198.198	2.868.527
16 Apr. '20	1.955.294	1.293.196	112.781	132.437	3.073.693

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
12 Apr. '22	667.151	1.803.031	104.109	77,7	***
5 " '22	732.273	1.804.444	104.005	77,7	***
29 " '22	738.643	1.805.136	103.993	77,8	***
22 " '22	702.952	1.774.583	103.961	78,4	***
15 Apr. '21	2.224.136	1.754.943	101.274	53,7	65,2
16 Apr. '20	2.827.975	2.709.344	91.272	43,3	48,0

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opschbare schulden; F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET

FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
5 Apr. '22	802	10.874.199	1.313.825	13.735.549	3.121.448
29 Mrt. '22	804	10.842.098	1.293.212	13.638.787	3.130.607
22 " '22	805	10.892.672	1.256.746	13.694.699	3.132.921
15 " '22	805	10.909.042	1.423.369	13.953.224	3.113.981
8 Apr. '21	820	12.464.689	1.251.801	13.431.345	2.923.013
9 Apr. '20	811	16.989.068	1.397.128	14.276.274	2.598.107

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 1 Mei 1922.

Het karakteristieke van Genua, althans voor de internationale beurzen, is gedurende deze week de tendens van afwachten geweest. Bijna overal heeft men er de voorkeur aan gegeven de beurs-transacties zoo beperkt mogelijk te houden; het scheen wel, alsof men ieder oogenblik een nieuwe verrassing verwachtte, in welk geval men zich niet gebonden wenschte te zien door engagementen in de ééne of in de andere richting. Hoewel, zooals reeds gezegd, deze tendens in alle centra op te merken is geweest, was zij toch het krachtigst te Berlijn, waar de markt bovendien nog werd beïnvloed door de scherpe fluctuaties op de valuta-beurs. Na de snelle en vrij scherpe daling der buitenlandsche betaalmiddelen op het moment, dat het Duitsch-Russische verdrag van Rapallo bekend werd gemaakt, is een periode gevolgd, die de toen ontstane verschillen grotendeels weer uit den weg heeft geruimd. Merkwaardig is deze gang van zaken zeer zeker geweest. Want het Duitsch-Russische verdrag heeft veeleer, althans toen het pas gepubliceerd werd, een stemming onder de Geallieerden veroorzaakt, die zeer zeker niet gunstig voor Duitschland kon worden genoemd. En toch kon de markt overal een hooger waardeering verkrijgen, zij het slechts tijdelijk. De oorzaak hiervan moet hoogstwaarschijnlijk worden gevonden in transacties van Amerikaansche „faisours”, die houders zijn van zeer groote posten marken. De waarschijnlijkheid van deze hypothese wordt grooter, indien men den zeer korten tijd van de marktenhousse in aanmerking neemt. En toch kon ook na den terugkeer van een hooger niveau voor de buitenlandsche betaalmiddelen de optimistische stemming aan de beurs te Berlijn niet terugkeeren. Meer en meer geeft men zich rekenschap van den „schijn” der conjunctuur van de laatste maanden. Nu de productiekosten in de industrie tot een geweldige hoogte zijn gestegen, zoodat de concurrentie met het buitenland steeds moeilijker wordt, komt langzamerhand het schrikbeeld der werkloosheid naar voren. Wel zijn de meeste fabrieken nog van orders voorzien tot ver in den herfst van het loopende jaar, doch de bestellingen verminderen zinderooogen. Hoogstwaarschijnlijk is deze omstandigheid ook voor een goed deel de aanleiding geweest tot het afsluiten van het verdrag van Rapallo. Men ontveinst zich echter niet, dat zonder de medewerking van de vroegere vijanden het verdrag daadwerkelijk niet veel voordeel zal kunnen verschaffen en het is hierom, dat men de onderhandelingen van Genua met zoo buitengewone belangstelling ter beurze van Berlijn heeft gevolgd. Het ontbreken tot nu toe van eenigen leidraad ter beoordeeling van de besluiten, die genomen zullen worden, heeft de markt in het onzekere gehouden en heeft de tendens weifelachtig gemaakt.

Ook te Londen is een keer in de markt-stemming op te merken geweest. De voortdurende hausse van den laatsten tijd, die voornamelijk tot uiting kwam in de afdeling voor beleggingswaarden, heeft in de afgelopen week een einde genomen, waarop slechts enkele fondsen een uitzondering hebben gemaakt. Weliswaar was de stemming geenszins ongeanimeerd te noemen, doch hetzelfde verschijnsel, dat de overige beurzen heeft gekenmerkt, het verlangen om den loop der dingen af te wachten, heeft ook hier gedomineerd. Dit is des te gemakkelijker te verklaren, omdat de groote strijd der denkbeelden te Genua hoofdzakelijk wordt uitgevochten tusschen de heeren Lloyd George en Poincaré. Toch is de beurs te Londen niet al te sterk onder den indruk gekomen. Ook al worden geen ingrijpende besluiten genomen ten gunste van een herstel der orde in Europa, ook indien het Frankrijk zelfs mocht gelukken eenige voordeelen te behalen, dan nog wordt de situatie voor Engeland niet zoo heel veel anders. In het meest ongunstige geval, zal Groot-Brittannië nog iets langer geduld moeten oefenen met de uitbreiding van zijn buitenlandschen handel.

Te Parijs echter heeft een vaste stemming de overhand gehad. De zeer conservatieve houding van de Fransche delegatie én van den heer Poincaré heeft op de beurs een gunstigen indruk gemaakt. Afgewacht dient natuurlijk te worden, wat met een dergelijke houding zal worden bereikt, doch, zooals in het vorig nummer hier ter plaatse reeds werd uiteengezet, in financieele kringen is men ten volle overtuigd, dat Frankrijk geen overdreven eischen stelt en juicht men iedere uiting van conservatisme toe.

De markt te New York heeft ten slotte echter ook niet kunnen volharden in haar optimisme. Zelfs aandeelen Koninklijke Petroleum moesten een deel van hun avance prijsgeven. Een bepaalde oorzaak is voor de reactie niet aan te wijzen, tenzij het mocht zijn het nog steeds onbe-

vredigend vooruitzicht op een uitbreiding van den Europeeschen handel, zoolang Genua geen ingrijpende besluiten heeft genomen. Weliswaar houdt Amerika zich officieel buiten iedere beraadslaging, doch dat het niettemin groote belangstelling heeft voor alles, wat ten aanzien van Europa wordt behandeld, toont wel het zenden van een officieuzen afgevaardigde naar de conferentie en het benoemen van een lid voor de aanstaande bankiers-samenkomst. De feiten stellen overigens de noodzakelijkheid van uitbreiding van den buitenlandschen handel der V. S. in een duidelijk licht. De jongste kwartaalstaat van de Steeltrust toont aan, dat er zelfs nog iets minder is verdiend, dan in het laatste kwartaal van 1921 (\$19.340.000 tegen \$19.506.000) en dat de inkomsten zeer zeker verre ten achter blijven bij die van het eerste kwartaal van het vorig jaar, toen een totaal van \$32.287.000 werd bereikt. Het is derhalve wel begrijpelijk; dat Wallstreet voorloopig eenige terughouding aan den dag heeft gelegd.

Te onzent was de stemming overheerschend gunstig. Zeer sterk is dit tot uiting gekomen op de beleggingsmarkt. Ondanks het feit, dat de geldmarkt iets stroever is geworden, zoodat prolongatie-geld tot 5 pCt. monteerde (iets, dat gewoonlijk gepaard gaat met een overeenkomstige daling van beleggingswaarden) zijn de meeste fondsen uit deze rubriek krachtig gestegen. De emissie van f 10.000.000 6 pCt. obl. der Holland-Amerika Lijn, deel uitmakend van een totaal van f 30.000.000 (waarvan f 20 millioen in Amerika geplaatst) heeft een eclatant succes gehad. Een uiterst gering percentage kon slechts worden toegewezen. Ondanks deze extra belasting van de geldmarkt hebben b.v. Staatsleeningen, en speciaal de 6 pCt. leening 1922, zich kunnen verheffen; de laatste behaalde zelfs een record-notering. Van deze situatie heeft de Gemeente Amsterdam gebruik gemaakt een nieuwe tranche van f 10.000.000 Obligaties te plaatsen, waarvan echter nog niet bekend is of zij hier, dan wel in het buitenland ter inschrijving zal worden aangeboden.

	24 Apr.	27 Apr.	1 Mei	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	88 ⁹ / ₁₆	88 ⁹ / ₁₆	88 ⁹ / ₁₆	+ ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	87 ¹ / ₈	87 ¹ / ₈	87	- ¹ / ₈
4 % „ „ „ 1916	79	79 ¹ / ₈	79	
3 ¹ / ₂ % „ „ „	70 ¹ / ₂	71	71 ¹ / ₈	+ ⁵ / ₈
3 % „ „ „	61 ²⁵ / ₃₂	62 ⁷ / ₁₆	62 ¹ / ₈	+ ²¹ / ₃₂
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	51 ⁷ / ₈	52 ¹ / ₈	52 ¹ / ₄	+ ³ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	92 ³ / ₄	92 ⁵ / ₈	92 ³ / ₄	
6 % „ „ 1919	96	96	96 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
4 % Oosteur Kronerente	⁹ / ₄	⁹ / ₄	⁹ / ₄	
5 % Rusland 1906	10 ⁷ / ₈	9 ⁷ / ₈	9 ¹¹ / ₁₆	- ¹³ / ₁₆
4 % Rusl. bij Hope & Co.	9 ³ / ₄	9 ³ / ₄	9	- ³ / ₄
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	73	71 ⁵ / ₈	71 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
4 % Japan 1899	64 ¹ / ₂	64 ¹ / ₂	64 ¹ / ₈	
4 % Argentinië Buitel..	66	66	68	+ 2
5 % Brazilië 1895	61 ¹ / ₂	61 ¹ / ₂	61 ¹ / ₂	
7 % Staatsspoor	104 ¹ / ₄	103 ⁷ / ₈	104 ¹ / ₄	
7 % Amsterdam	104	104	104 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄

De aandeelenmarkt was rustig, zonder bepaalde tendens. Voor petroleumwaarden bleef de belangstelling bestaan, hoewel de koers van het hoofdfonds zich op aanmerkelijk lager niveau bewoog, in aansluiting aan Wallstreet.

Voor bankaandeelen was de stemming verdeeld. Het jaarverslag van de Amsterdamsche Bank is gedurende de berichtperiode verschenen en hoewel de balans een buitengewoon liquide positie aantoonde, heeft het sterk tegenvallende dividend ad. 6 pCt. een grooten druk op de betrokken aandeelen uitgeoefend. Ook een eenigszins pessimistische toon in het verslag zelve heeft invloed gehad. Daarentegen waren de overige bank-aandeelen hetwat in herstel.

Industriele waarden bleven gezocht, speciaal aandeelen Jurgens Margarinefabrieken, die zich van het onlangs geleden verlies aanmerkelijk konden herstellen.

Daarentegen bleven tabakswaarden gedurende de geheele week aangeboden. Naar het schijnt, bevat de thans aan de markt komende oogst vrij veel kleuren, die niet voor Amerika geschikt zijn. Bovendien vreest men, dat de verminderde koopkracht van Duitschland er toe zal medewerken, aanmerkelijke partijen onverkocht te laten of althans tegen lagen prijs van de hand te doen. Op sommige dagen viel voor de betrokken aandeelen wel eenig herstel waar te nemen, doch de tendens was gedeceideerd omlaag gericht.

	24 Apr.	27 Apr.	1 Mei	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	140	135	135 ¹ / ₄	- ⁴ / ₄
Koloniale Bank	124 ¹ / ₄	123	123 ¹ / ₄	- 1
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	130	129 ¹ / ₂	129	- 1

	24 Apr.	27 Apr.	1 Mei	Rijzing of daling.
Rotterd. Bankvereniging..	99 ³ / ₄	100 ¹ / ₄	100 ¹ / ₄	+ ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek .	40 ¹ / ₂	38	37	- 3 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	41 ¹ / ₂	40	38 ¹ / ₄	- 3 ¹ / ₄
Insulinde Oliefabriek.....	6 ¹ / ₈	5 ⁵ / ₈	7 ¹ / ₂	+ ⁵ / ₈
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand	71	71 ¹ / ₂	72 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Hollandia Melkproducten ..	140	138 ³ / ₄	138 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	263	250	251	- 12
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken..	70	68 ¹ / ₂	69	- 1
Compania Mercantil Argent.	52 ¹ / ₄	51 ¹ / ₄	53	+ ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	156 ¹ / ₂	152 ¹ / ₂	152 ¹ / ₂	- 3 ³ / ₄
Handelsver. Amsterdam ...	371 ¹ / ₄	369 ¹ / ₂	369	- 2 ¹ / ₄
Holl. Transatl. Handelsver.	21	17 ³ / ₄	20	- 1
Linde Teves & Stokvis	76	75 ¹ / ₂	76	
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	1 ¹ / ₁₆	1 ³ / ₁₆	1 ³ / ₁₆	+ ⁵ / ₁₆
Tels & Co's Handel-Mij....	26	25	24	- 2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	148 ³ / ₈	145 ¹ / ₈	145 ⁷ / ₈	- 2 ³ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	490	485 ¹ / ₄	493	+ 3
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	31 ¹ / ₂	30	30	- 1 ¹ / ₂
Steaua Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	41 ¹ / ₂	40	40 ³ / ₄	- ³ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij. ..	88 ¹ / ₄	85 ⁷ / ₈	88 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	50	50 ¹ / ₄	51	+ 1
Oost-Java-Rubber-Mij.	140 ¹ / ₂	142 ¹ / ₄	140 ¹ / ₄	- ¹ / ₄
Deli-Batavia.....	301 ¹ / ₄	289 ¹ / ₂	292 ¹ / ₂	- 8 ³ / ₄
Deli-Maatschappij	252 ¹ / ₂	244	243 ¹ / ₂	- 9
Senembah-Maatschappij....	371	359 ¹ / ₄	359	- 12

De suikermarkt bood in de afgelopen dagen slechts weinig aanleiding tot een bijzondere bespreking. Over het algemeen waren de omzetten uiterst gering en daalden de koersen dientengevolge in meerdere of mindere mate.

De scheepvaartmarkt werd gestimuleerd door het succes van de nieuwe obligaties der Holland-Amerika Lijn. Hoewel de vrachtenmarkt nog geen enkele aanwijzing geeft, die een verbetering zou kunnen doen verwachten, schijnt het toch, dat het publiek iets meer belangstelling voor de oude, bekende scheepvaartmaatschappijen aan den dag legt.

	24 Apr.	27 Apr.	1 Mei	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	154 ¹ / ₂	146 ³ / ₄ *	142 ¹ / ₂	- 12 ¹ / ₂ †
" " "gem.eig.	141 ³ / ₈	131 *	129	- 12 ³ / ₈ †
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij...	70	70	70	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	43	41	37	- 6
Java-China-Japan-Lijn	91	97	97	+ 6
Kon. Hollandsche Lloyd...	21	20 ¹ / ₄	18	- 3
Kon. Ned. Stoomv.-Mij....	70	66	65	- 5
Koninkl. Paketvaart Mij. ..	94 ¹ / ₄	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Maatschappij Zeevaart	73 ¹ / ₄	66	66	- 7 ¹ / ₄
Nederl. Scheepvaart-Unie..	106	106 ³ / ₄	106	
Nievelt Goudriaan	140	143	148	+ 8
Rotterdamsche Lloyd.....	137 ¹ / ₂	136	136 ¹ / ₂	- 1
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	67	67	67	
" " „Nederland” ..	158	162	161 ³ / ₄	+ 3 ³ / ₄
" " „Noordzee” ..	29 ¹ / ₄	28	28	- 1 ¹ / ₄
" " „Oostzee”	71 ¹ / ₂	69	66	- 5 ¹ / ₂

* Ex div. † Ex 10% div.

De rubberafdeeling bleef zeer stil en eerder aan den flauwen kant.

De Amerikaansche markt bewoog zich geheel volgens de aanwijzingen van Wallstreet. Alleen marinewaarden bleven te onzent bij voortdurende vast gestemd.

	24 Apr.	27 Apr.	1 Mei	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	169	169	171 ⁷ / ₈	+ 2 ⁷ / ₈
Anaconda Copper	113	112	110	- 3
Un. States Steel Corp.	104 ¹ / ₂	103 ¹ / ₂	103	- 1 ¹ / ₂
Atchison Topeka.....	105 ⁵ / ₈	105 ¹ / ₈	105 ³ / ₈	+ ¹ / ₈
Southern Pacific.....	97	97	95	- 2
Union Pacific	148	145	144 ¹ / ₂	- 3 ¹ / ₂
Int. Merc. Marine orig. Com.	21 ¹⁵ / ₁₆	23 ⁷ / ₈	24 ⁷ / ₈	+ 2 ⁶ / ₁₆
" " " " prefs.	87	89	89 ³ / ₈	+ 2 ³ / ₈

De geldmarkt, als gezegd, iets stroever, vermoedelijk in verband met de maandwisseling; prolongatie ten slotte 5 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

2 Mei 1922.

De graanprijzen aan de markt te Chicago hebben gedurende de afgelopen week sterk gefluctueerd, geleid voornamelijk door oogstberichten en Europeesche vraag. De tarweprijs bewoog zich vooral in dalende richting, naar-

mate de oogstberichten meer en meer wezen op definitieve verbetering in de vroeger zoozeer door droogte geteisterde staten en op een zeer goeden stand van het gewas in de meer oostelijk gelegen streken. Bovendien kon door het betere weder goede voortgang worden gemaakt met den uitzaai der zomertarwe. Wel hield de verwachting van schaarschte in de overblijvende maanden van het loopende seizoen te sterke daling tegen, blijft de Engelsche vraag naar tarwe goed in verband met groterden kooplust aldaar voor tarwemeel en gaan verschillende vastelandsche Europeesche landen voort met het inkoop van tarwe, doch ten slotte sloot Chicago op 29 April voor den Mei-termijn 6 dollarcent, voor den Juli-termijn 2¹/₂ dollarcent per 60 lbs. beneden het begin der week. Maandag 1 Mei herstelde de markt zich voor beide termijnen 1⁷/₈ cent. De droogte in Australië, waarover geklaagd werd, is afgezien van enkele districten, voorbij. In Europa laat de stand der wintergewassen zich ten gevolge van het iets minder ongunstige weder hier en daar wat beter aanzien en in de meeste landen kon de voorjaarsuitzaai krachtig ter hand worden genomen. Zachter weder is echter overal zeer gewenscht. De Europeesche inkoop van tarwe betroffen weder vooral Australische en ook Argentijnsche soorten, van welke ook deze week veel werd verscheept.

Duitschland behoorde deze week niet tot de gretige tarwekoopters in Europa. Wel werden nu en dan inkoop, soms van vrij grooten omvang, gedaan, doch over het algemeen werd tot de tegenwoordige hooge prijzen slechts met tegenzin gekocht, vooral wat tarwe op zomerafslading aangaat. Voor rogge heeft de Duitse regeeringsvraag geheel opgehouden. In dit artikel waren zaken ook overigens niet van veel betekenis, afgezien van de nog steeds sterke vraag uit de oostelijke Oostzeelands, die echter vooral partijen koopten, welke reeds in West-Europeesche havens zijn aangekomen. Rusland kocht ook deze week weder tarwe en nam eenige stoomende ladingen Plata en Australische uit de markt.

In Argentinië komt veel tarwe ter markt en ondanks de ruime verschepingen valt eene belangrijke vermeerdering te constateeren in de voorraden in de havenplaatsen. Het wordt steeds waarschijnlijker, dat de officieele schatting van het uitvoeroverschot te laag is geweest. De tarweprijs aan de termijnmarkten in Argentinië daalde in den loop der week 10 tot 20 centavos per 100 KG.

Voor maïs verbeterde de vraag in Engeland, doch op het Europeesche vasteland ging bijna overal de omzet achteruit. In Duitschland toont men nog steeds weinig kooplust ten gevolge van de onzekerheid omtrent den afloop der conferentie te Genua en bovendien houdt in verschillende landen de verwachting, dat de lente nu spoedig haar intrede zal doen, handelaren terug van groote inkoop. Daarbij komt, dat de aanvoeren van nieuwe maïs in Argentinië sterk toenemen met als gevolg prijsverlaging voor spoedige verscheping en dat er, ondanks berichten over hoog vochtgehalte, voldoende droge maïs is om reeds nu ruime verschepingen mogelijk te maken. De premie voor den Mei-termijn aan de markten in Argentinië boven Juni is in den loop der week verdwenen en te Buenos Aires werd op 29 April, Juni zelfs boven Mei genoteerd. De prijs van maïs in Argentinië is van 22 tot 29 April 10 tot 25 centavos gedaald. In Noord-Amerika echter bleef de stemming voor maïs, na eene prijsdaling op den eersten dag der week, vast, vooral tengevolge van ongunstig weder voor den uitzaai. Later kwam daarin verbetering en het weekbericht van het Departement van Landbouw voorspelde eene vermeerdering van de met maïs bezaaide oppervlakte. Toch trad de laatste dagen eene prijsverhooging in, die te Chicago op 1 Mei den prijs voor Mei-maïs bracht op ³/₈ dollarcent per 56 lbs. boven eene week tevoren, nadat eerst eene daling van 1¹/₄ cent had plaats gevonden. In Europa toonde buiten Engeland slechts Scandinavië goeden kooplust voor Noord-Amerikaansche maïs. Duitschland en Nederland kochten schoorvoetend en vooral stoomende partijen vinden over het algemeen moeilijk plaatsing. In België was voor Noord-Amerikaansche maïs de vraag zeer slecht en ook voor La Platamaïs was de belangstelling teleurstellend wegens dringend aanbod tot verlaagde prijzen, ondanks den achteruitgang in den frankenkoers.

Naar haver bestaat betere vraag en vooral Canadasesche soorten werden in de afgelopen week zoowel in Engeland als op het vasteland geregeld gekocht. De prijzen konden eenige verbetering ondergaan. Ook voor gerst bestond meer belangstelling.

De stemming voor lijnzaad was deze week onzeker met vrij sterke prijschommelingen aan de markten in de in-voerlanden. De Noord-Amerikaansche vraag naar olie is afgenomen en in Engeland verminderde daardoor de vraag

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Agres			Soorten	1 Mei 1922	24 April 1922	2 Mei 1921
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei				
29 Apr. '22	139 ³ / ₄	60 ⁷ / ₈	36 ⁵ / ₈	13,60	8,10	21,70	Tarwe*	15,50	15,25	20,—
22 .. '22	147 ¹ / ₂	61 ⁷ / ₈	38 ³ / ₈	13,80	8,35	22,—	Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	14,—	14,—	21,—
29 Apr. 21	130 ¹ / ₄	56 ⁷ / ₈	37 ¹ / ₄	16,20	8,—	14,65	Mais (La Plata)	230,—	239,—	250,—
29 Apr. 20	287	172 ³ / ₄	99 ³ / ₄	23,20	10,85	28,55	Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	223,—	225,—	265,—
29 Apr 19	270	155 ³ / ₄	68 ⁵ / ₈	11,10 ¹⁾	5,60 ¹⁾	20,25 ¹⁾	Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	11,40	11,25	15,50
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ¹⁾	17,25	16,85	15,25
							Lijnzaad (La Plata)..... ²⁾	468,—	475,—	320,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G. ⁴⁾ Nr. 2⁵⁾ Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24/29 April 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	24/29 April 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe.....	29.600	261.494	317.359	10.513	22.958	7.111	284.452	324.470
Rogge.....	1.167	16.757	40.900	—	—	—	16.757	40.900
Boekweit.....	91	8.149	2.792	—	—	500	8.149	3.292
Mais.....	36.043	381.711	295.798	6.832	60.085	32.717	441.796	328.515
Gerst.....	6.539	43.304	85.188	—	2.505	3.115	45.809	88.303
Haver.....	2.173	29.940	8.632	—	50	430	29.990	9.062
Lijnzaad.....	6.667	55.337	64.422	155	42.734	37.374	98.071	101.796
Lijnkoek.....	1.000	58.980	53.842	800	1.847	9.296	60.327	63.138
Tarwemeel.....	528	16.497	8.544	300	3.197	1.070	19.694	9.614
Andere meelsoorten.....	—	4.144	12.587	—	1.710	1.089	5.854	13.676

naar zaad. De geringe omvang van den stoomenden voorraad hield echter prijsdaling tegen. In Argentinië toonde de prijs per saldo weinig verandering tegen eene week te voren.

Nederland. Ook deze week werd voor Nederland slechts weinig tarwe gekocht en de zaken naar Duitschland, die over onze markt tot stand kwamen, waren van weinig beteekenis. Ook voor rogge bestond weinig belangstelling, behalve voor overlading naar de Russische randstaten, waarheen enkele zaken tot stand kwamen. Voor mais was de inlandsche zoowel als de Duitse vraag teleurstellend en de aankomende Noord-Amerikaansche partijen worden slechts met moeite opgenomen. De prijzen konden dan ook niet de verbetering te Chicago volgen en bevinden zich beneden het Amerikaansche niveau. Ook voor La Platamais, waarvan het aanbod, ook van stoomende partijen, zich uitbreidt, bestaat zeer weinig belangstelling.

In haver is de omzet verbeterd en ook de prijzen ondergingen eenige verhooging.

In lijnzaad was de handel niet levendig en eene groote partij, die te Amsterdam aankwam, werd bij gebrek aan koopers in Nederland, naar Engeland doorgezonden. Hierdoor verbeterde weliswaar de stemming, doch ook daarna bleef de omzet beperkt.

SUIKER.

Volgens F. O. Licht zal het wegens de weersomstandigheden nog eenigen tijd duren, voordat met zekerheid het areaal der beplanting met suikerbieten in Duitschland vastgesteld kan worden. Zoals de toestand nu is, laat het zich aanzien, dat ondanks de in beraad genomen verhooging der suikerprijzen het verschil met verleden jaar niet groot zal zijn.

Ook van de vooruitzichten voor Tsjecho-Slowakye valt nog niets definitiefs te zeggen. Van den ouden oogst werden weer eenige niet onbelangrijke posten voornamelijk naar Oostenrijk, doch ook naar Duitschland uitgevoerd en wordt de voor export beschikbare hoeveelheid thans op nog slechts ongeveer 40.000 tons geschat.

In Frankrijk heeft het weer ook nog geen aanleiding gegeven den achterstand voldoende in te halen. Wel verwacht men eene toename der te bebouwen oppervlakte — in de noord-oostelijke departementen zelfs met 25 pCt. — doch is eene betrouwbare raming voor het geheel nog niet te maken.

In België rekent men op ongeveer dezelfde uitgestrektheid der te bebouwen oppervlakte, in Nederland echter op een kleinen achteruitgang.

Hier te lande was de marktstemming, gelijk over de geheele wereld, kalm en kwamen weinig zaken tot stand. De termijnhandel sloot met Mei f 23³/₄/24,—; Augustus f 23¹/₂ en December f 21,—¹/₂; de omzet in termijn-suiker beliep ongeveer 500 tons.

In Engeland verlaagden raffinadeurs hunne prijzen voor alle posities met 6 d.

De zichtbare voorraden bedragen volgens F. O. Licht:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Duitschland 1 Maart	615.000	685.969	464.900
Tsjecho-Slowakye 1 Mrt. .	335.149	510.368	366.114
Frankrijk 1 Jan.	176.815	261.727	142.593
Holland 1 April	104.738	113.649	70.534
België 1 April	71.380	119.303	62.797
Engeland 1 April	222.450	341.795	285.050
Te zamen in Europa	1.525.532	2.032.811	1.391.988
*Ver. St. v. N.-Amerika 6 Apr.	202.388	111.408	84.183
Cuba alle havens 15 April	1.039.342	954.368	657.765
Totaal....	2.767.262	3.098.587	2.133.935

Volgens J. W. de Silva & Co., Liverpool, heeft de oogst op Portorico en de Sandwich-eilanden sterk te lijden van zware regens, terwijl door de droogte op San Domingo de oogst aldaar met 25 pCt. verminderd is en het jonge riet er armzalig voor staat.

De Amerikaanse markt bleef kalm en Spot Centrifugals noteerden aan het begin der week d.c. 3,98 en aan het einde d.c. 4,11, terwijl ook de termijnnoteringen aanvankelijk opliepen en na eenige schommeling sloten met d.c. 2,45 voor Mei; d.c. 2,69 voor Juli; d.c. 2,88 voor September en d.c. 2,92 voor December.

Himely geeft over de laatste twee jaren het volgende staatje van den uitvoer van Cuba-suiker tot 1 April 1922:

	tot 1 April 1921/22	1920/21	tot 4 Mrt. 1921/22
	tons	tons	tons
Havens ten N. v. Hatteras	2.392.564	2.128.286	2.286.700
New Orleans	278.221	340.926	263.936
Galveston, Texas			
City en Houston	104.033	59.473	
Savannah	98.413	101.795	90.100
Binnenland U. S. A.	10.736	24.931	
Canada	80.952	189.329	69.793
Engeland	478.570	509.279	438.548
Frankrijk	84.775	57.979	77.689
Spanje	5.945	11.220	5.140
andere Europeesche havens	16.948	71.028	
Mexico	—	2.474	
Japan en China	62.013	—	
Australië	25.373	10.961	
Egypte, etc.	—	8.072	
Totaal	3.638.552	3.515.753	

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekontvangst t. 22 April	107.053	152.875	154.353
Tot. ontv. 1 Dec.-22 April	2.066.038	2.030.453	2.438.517
Werkende fabrieken	175	197	172

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekexport tot 22 April . . .	81.498	59.272	129.772
Tot. exp. 1 Jan.-22 Apr. . .	1.179.567	1.027.750	1.759.337
Tot. voorraad 22 April . . .	1.053.758	1.045.537	682.346
Weekexport, Oude Oogst . . .	4.758		
Tot. voorr., Oude Oogst . . .	97.740		

Ook op Java was de markt kalm zonder afdoeningen uit de eerste hand, terwijl de tweede hand, nu de tijd van levering nadert en Britsch-Indië nog niet uit den hoek komt, iets gemakkelijker gestemd schijnt te zijn. Enkele fabrieken hebben de campagne geopend.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juni/Jul	Amer. Granulated c.f. April/Mei	
26 Apr. '22	23 ¹ / ₂	Sh. 52/6	Sh. 18/-	Sh. 19/10 ¹ / ₂	3,98
19 " '22	23 ¹¹ / ₁₆	53/-	18/-	20/3	3,95
26 Apr. '21	—	69/10	27/-	35 6	4,89
26 Apr. '20	—	84/-	90/-	119/-	19,56
4 Juli '14	11 ¹⁸ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	29 Apr. '22	12 Apr. '22	13 Apr. '22	29 Apr. '21	30 Apr. '20
New York voor Middling . .	18,35 c	18,05 c	17,85 c	12,35 c	41,25 c
New Orleans voor Middling	17,— c	16,88 c	16,50 c	11,25 c	41,25 c
Liverpool voor Fy Middling	10,36 d	10,26 d	— d	7,99 d	27,08 d

¹) Gesloten.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 30 Apr. '22	Ooreenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	1461	1240	2796
" Atlant. Havens	3742	4148	3898
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1303	2715	2794
" " 't Vasteland.	3396	4055	5557
" " Japan etc...			
Voorraden in duizendtallen	28 Apr. '22	29 Apr. '21	30 Apr. '20
Amerik. havens.....	951	1471	1183
Binnenland.....	990	1492	1099
New York.....	105	126	39
New Orleans.....	236	406	338
Liverpool.....	913	972	1212

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 26 April 1922.

De positie van Amerikaansche katoen blijft vrijwel onveranderd, niettegenstaande den politieken toestand en financieele moeilijkheden. De vraag naar nieuwe oogst is eenigszins vermeerderd in verband met zware regens in Texas en Oklahoma. Over het algemeen blijven prijzen echter vrij vast. De Egyptische regeering stelt pogingen in het werk om prijzen van Egyptische katoen eenigszins te handhaven, daar zij meent, dat prijzen hiervan onnoodig gedrukt worden door speculatieve verkoopen.

De loonkwestie in Lancashire is thans geregeld, zoodat er geen stopzetting in de Industrie zal plaats vinden. Garenprijzen blijven zeer vast en het schijnt, dat de banken hun medewerking weigeren aan fabrikanten, die tegen belachelijk lage prijzen verkoopen. De lagere loonen zullen zeker een gunstigen invloed op de industrie hebben, zolang deze tenminste niet gepaard gaan met lagere verkoopprijzen. Bundelgarens zijn kalm, hoewel er vrij veel vraag is naar 40er Mule, echter hoofdzakelijk tot prijzen, die slechts in weinige gevallen tot zaken leiden. De vraag komt hoofdzakelijk van Calcutta en Madras, terwijl China tot nu toe slechts heel weinig doet. De meeste markten van het Vasteland koopen wel wat, doch over het algemeen gaat er zoowel in Amerikaansche als ook in Egyptische garens slechts zeer weinig om.

De doekmarkt toont weinig verandering, hoewel men wel meent, dat de regeling van de loonkwestie er toe zal bijdragen om het vertrouwen te herstellen. De politieke moeilijkheden in China houden echter zaken tegen, speciaal van de noordelijke havens. Indië wil wel koopen, doch de limites zijn over het algemeen niet hoog, zoodat er behalve in grey shirtings en dhooties niet veel gedaan wordt, waarschijnlijk ook wel tangevolge van den slechten koers van de rupee. Ook de koloniën toonen slechts weinig belangstelling, terwijl voor de noordelijke staten van Europa wel iets gedaan schijnt te worden. Over het algemeen is de toestand wel wat beter en hoewel er niet veel zaken van belang tot stand komen, zijn fabrikanten voor het meerendeel wel beter bezet dan eenigen tijd geleden.

19 Apr. 26 Apr. Oost. koersen. 18 Apr. 25 Apr.

Liverpoolnoteeringen.	T.T. op Indië . . .	1/3 ¹ / ₈	1/3 ¹ / ₈
F.G.F. Sakellaridis 17,50	T.T. op Hongkong 2/5 ¹ / ₂	2/6 ¹ / ₂	
G.F. No. 1 Oomra 7,30	T.T. op Shanghai 3/3 ¹ / ₄	3/4 ³ / ₄	

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
29 April 1922	1.716.000	15.325	¹)	¹)	7 ¹⁷ / ₃₂
22 " 1922	1.720.000	16.125	2.587.000	19.300	7 ¹ / ₈
15 " 1922	¹)	¹)	¹)	¹)	¹)
29 April 1921	597.000	8.845	2.859.000	10.750	8 ¹ / ₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
29 April 1922	36.000	3.397.000	154.000	7.255.000
29 April 1921	86.000	2.569.000	199.000	9.133.000

¹) Feestdag.

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)
(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 Maart 1922	70.963
Sedert aangevoerd	9.248
	80.211
Sedert afgeleverd	18.881
Voorraad heden	61.330
Waarvan in de eerste hand	11.667

Amsterdam, 29 April 1922.

COPRA.

De markt was aanvankelijk flauw gestemd, doch vanwege betere vraag van consumenten liepen de prijzen weer wat op, en sluit de markt met weinig verkoopers, tot de volgende prijzen:

Java f.m.s. stoomend	f 29,25
" " Mei/Julij aflading	" 29,50
N.-I. " stoomend	" 29,—
" " Mei/Julij afl. en later	" 29,12 ¹ / ₂

RUBBER.

De markt opende deze week iets vaster doch in den loop van de week kwamen meer importeurs dan verkoopers aan de markt waardoor het aanbod grooter werd.

In de Amsterdamsche Inschrijving werden 150 tons verkocht; de overige 175 tons werden teruggetrokken.

De slotnoteeringen zijn:

	einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe April	45 ¹ / ₂ c.	45 ¹ / ₂ c.
" " April/Juni	46 " "	45 ¹ / ₂ "
" " Juli/Sept.	48 " "	47 ¹ / ₂ "
Smoked Sheets April	46 " "	47 " "
" " April/Juni	46 ¹ / ₂ " "	47 ¹ / ₂ " "
" " Juli/Sept.	48 " "	48 ¹ / ₂ " "

1 Mei 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
1 Mei 1922..	nom.	59.15/-	151.10/-	24.-/-	26.17/6
24 Apr. 1922..	nom.	59.10/-	153.7/6	24.2/6	27.5/-
18 " 1922..	nom.	59.2/6	152.17/6	22.15/-	26.15/-
10 " 1922..	nom.	59.15/-	152.7/6	22.7/6	26.7/6
2 Mei 1921..	nom.	70.12/6	169.15/-	21.10/-	25.15/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.
SCHEEPVAART.
GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
24-29 April 1922	—	—	13 c. ³	4/3	31/-	31/-
17-22 " 1922	—	—	13 c. ³	4/3	29/6	29/6
25-30 April 1921	—	—	6/4 ¹ / ₂	6/4 ¹ / ₂	42/6	40/6
26 Apr.-1 M. 1920	—	—	—	10/6 ¹	120/-	112/6 ¹
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rotter	Rotter- dam	Gothen- burg
24-29 Apr. 1922	6/6	13/1 ³ / ₄	14/6	14/9	5/1 ¹ / ₂	7/9
17-22 " 1922	6/6	13/3	14/3	15/6	5/3	8/-
25-30 Apr. 1921	—	17/6	—	—	6/3	—
26 A.-1 M. 1920	40/-	60/-	75/-	—	f 12,-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
24-29 April 1922	20/-	28/-	35/-	27/6
17-22 " 1922..	20/3	27/6	35/-	27/6
25-30 April 1921..	—	32/6	—	32/6
26 April-1 Mei 1920	—	—	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Voor Britsche schepen 2) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

ADVERTENTIËN.

Groeneveld, van der Poll & Co.

Telegramadres
„GROENPOL”Electrotechnische Fabrik
AMSTERDAM
de Ruyterkade 41-42Telefoon
N 2078 N 9078
N 9482Complete Installatiën voor
Electrische verlichting en KrachtoverbrengingALLEENVERTEGENWOORDIGERS DER
ALLMÄNNA SVENSKA ELEKTRISKA Akt. Bol.
te VÄSTERÅS (Zweden)
Generatoren, Dynamo's en Motoren voor gelijk-, wissel- en draaistroom
Transformatoren en toestellenDE HAAS
BRANDKASTENWij vervaardigen o.m.
EENVOUDIGE BRANDKASTEN
voor berging van boeken en kleine
geldswaarden.

ROTTERDAM

STORK

AFD. KETELBOUW

ONDERWIND-
INSTALLATIES

UITSTEKENDE RESULTATEN

bij het stoken
van
minderwaardige brandstoffen

WILTON-VUURHAARDEN

MACHINEFABRIK HENGELO